

สำคัญว่าวิมุตติ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๐

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมนะ ฟังธรรม ธรรมะเป็นสิ่งที่ประเสริฐมาก ธรรมะไง เพราะว่ามันจะเกิดได้ มัน เป็นสิ่งที่มหัศจรรย์มาก ธรรมะ ธรรมะนี้สุดยอดเลย แต่เรามาใช้กันโดยสามัญสำนึกกันว่าธรรมะ เป็นธรรมชาติ...ธรรมชาตินั้นเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง การเกิดและการตายเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เรา ต้องเกิดต้องตายโดยธรรมชาติอยู่แล้ว สิ่งที่เป็นธรรมชาตินั้นเวียนตายเวียนเกิดนะ

ธรรมะนี้ธรรมเหนือโลก แล้วสิ่งที่เป็นธรรมเหนือโลก ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม พุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือคัมภีร์นะ ไม่สร้างบุญญาธิการมานี้สิ่งนี้ไม่เกิดหรอก แล้วถ้าเกิดขึ้นมาแล้วความเป็นธรรมนี้ประเสริฐมาก แล้วเราเป็นนักบวชนะ เราเป็นพระกัน บวช มาในศาสนาแล้วเห็นคุณค่าของศาสนาใหม่ ถ้าเห็นคุณค่าของศาสนานะ ต้องใช้ศาสนาเป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์มากกว่านี้

ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เห็นองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้านะ ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้วไม่ใช่กาลเวลาที่ยาวไกลมากเลย ๒,๐๐๐ กว่าปีนะ ถ้า ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งที่เป็นอริยสัจ สิ่งที่ยังงวนใน หัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะกั้วกันในหัวใจของเรา ถ้าผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็น ตถาคต

นักบวชนะ ถ้าซื่อสัตย์กับธรรมวินัยจะไม่ทำตัวกันอย่างนี้ สิ่งที่ทำตัวกันอย่างนี้นะไม่เชื่อ ในศาสนา ไม่เชื่อในสัจจะความจริง เห็นไหม นักบวชนี้แหละ พระนี้แหละไม่เชื่อนรกสวรรค์ ไม่ เชื่อเรื่องบาปเรื่องกรรม แต่อาศัยชีวิตเลี้ยงชีพในศาสนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เสดยวิมุตติสุขอยู่ แล้วเวลาจะออก
 บิณฑบาต เทวดามาถวายบาตร ๔ ใบ อธิษฐานให้เหลือเป็นใบเดียว แล้วย้อนไปนะว่า องค์สมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งแต่ประเพณีของพระ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำอย่างไร ออก
 บิณฑบาตเป็นวัตร สิ่งที้ออกบิณฑบาต สร้างศาสนา วางศาสนาไว้ให้เรา วางไว้ให้เราชาวพุทธ
 ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เป็นบริษัท ๔ เป็นเจ้าของศาสนา

เรามีความเชื่อในศาสนาจนแล้ว เราออกบวชออกประพฤติปฏิบัติดีนะ ออกบวชออกศึกษา
 ศึกษาเล่าเรียนนี้ศึกษาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาศึกษา ศึกษาธรรมของ
 องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็ว่า ประกาศตนว่าตัวเองเป็นพระนะ เราเป็นพระ เป็นพระ
 โดยการอุปสมบท ในการฉุดตืดจุดตถกรรม โดยการฉุดตืดขึ้นมาเป็นสงฆ์ สิ่งที่เป็นสงฆ์นี้โดยสมมุติ
 ...ใช่ เราเป็นสงฆ์โดยสมมุติ เราเป็นสงฆ์โดยความเป็นจริง

เราเป็นสงฆ์นะ เราเป็นสงฆ์ เราเป็นพระ ถ้าเราเป็นพระขึ้นมาแล้ว เราเป็นพระบวชใหม่ใช่
 ไหม ถ้าเป็นพระบวชใหม่ต้องถือนิสัยจากครูอุปัชฌาย์อาจารย์ การที่ถือนิสัยจากอุปัชฌาย์อาจารย์
 ก็เพื่อศึกษาธรรมกัน ศึกษานี้เป็นแผนที่เครื่องดำเนินทั้งนั้นนะ คุณวิชาวินิชาการทางโลกที่เขาศึกษา
 กัน ศึกษามาขนาดไหนนะ เขาต้องมีอาชีพของเขา ศึกษามาแล้วจะทำเป็นอาชีพของเขาได้ไหม เขา
 ศึกษาของเขามาแล้ว เขายังไม่ใช่วิชาการของเขาเป็นวิชาชีพของเขาเลย เขาอาจไปทำธุรกิจการค้า
 อย่างอื่นก็ได้ สิ่งที่เขาทำของเขาอย่างนั้น นั่นคือเรื่องของทางโลกนะ

นี่ก็เหมือนกัน เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ใบประกาศกัน ได้
 พัตยศกัน ได้ทุกๆ อย่างขึ้นมา แล้วเราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใหม่ล่ะ มันก็
 เป็นผ้าเหลืองห่มหัวตอใจ ถ้ามันเป็นผ้าเหลืองห่มหัวตอเพราะไม่เชื่อ ถ้าเชื่อนะ จะไม่ทำตัว
 เหลวไหล ถ้าเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะผิดธรรมผิดวินัยมันเป็นอาบัติ สิ่งที่เป็น
 อาบัติ สิ่งที่เป็นความผิด ความผิดอย่างนี้มันทำให้จิตใจเศร้าหมอง ถ้าจิตใจมันเศร้าหมอง จิตใจมัน
 ทำแต่ความเป็นอาบัติฝังไปในหัวใจของตัว สิ่งนี้มันเป็นอะไร

เวลาเราประพฤติปฏิบัติกัน ศีล สมาธิ ปัญญา สิ่งทีการประพฤติปฏิบัติต้องมีศีลเป็น
 พื้นฐานก่อน ถ้ามีศีลเป็นพื้นฐาน เห็นไหม ถ้าศีลเป็นพื้นฐาน ศีลทำความปกติของใจ ถ้าใจปกติ
 เวลาเราทำความสงบของใจขึ้นมา สิ่งนี้มันจะหลอกลวงเราได้ไหม

กิเลสของเรานั้นจะหลอกลวงเรานะ ขณะที่เราประพฤติปฏิบัติ ความลับไม่มีในโลก เราเองเป็นคนทำเอง แล้วเราทำขึ้นมาของเราเอง ความหมักหมมของใจ เราทำคนที่ผิดพลาดในธรรม และวินัยไว้มหาศาลเลย เพราะอะไร เพราะมันไม่เชื่อเรื่องมรรคเรื่องผล ไม่เชื่อเรื่องบาปเรื่องบุญ ไม่เชื่อสิ่งต่างๆ ทั้งนั้น ถ้าศึกษาแล้วไม่เชื่อ เห็นไหม นี่เลี้ยงบาลีไปตลอด สิ่งที่ศึกษาบาลี ศึกษาธรรมวินัยมาก็ไม่เข้าใจสิ่งใดๆ เลย

ศึกษามานะ จำได้หมด ถ้าพูดถึงธรรมะกันปากเปียกปากแฉะเลย ฐูปไปหมด ในพระไตรปิฎก พระพุทธเจ้าสอนอย่างไรก็แล้วแต่ แต่ไม่เชื่อว่ามันมีใจ ถ้าไม่เชื่อว่ามันมี เห็นไหม เวลาตัวเองทำของตัวเองไว้ สิ่งนี้ก็เป็นอาชีพเพื่อเป็นอาชีพของตัวเอง แล้วยังมักใหญ่ใฝ่สูงนะ มักใหญ่ใฝ่สูงอยากมีชื่อเสียง อยากมีเกียรติยศเกียรติคุณ อยากมีชื่อเสียงในศาสนา แล้วไม่เชื่อในศาสนา มันจะมีชื่อเสียงในศาสนาไปเพื่ออะไรล่ะ? ก็เพื่อสนองกิเลสของตัวเอง ถ้าสนองกิเลสของตัวเอง สิ่งนี้คือสิ่งที่ทำให้ตัวเองพอใจขนาดไหน สิ่งที่ทำให้ตัวเองได้ผลประโยชน์ มันจะทำเฉพาะสิ่งนั้น

แต่ถ้าเราเชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ พรหมจรรย์นี้ปฏิบัติเพื่ออะไร? พรหมจรรย์ปฏิบัติเพื่อเรานะ ปฏิบัติเพื่อหัวใจดวงนี้ ปฏิบัติเพื่อไม่ได้แก้ทุกข์ของใคร มันไม่มีการถือผล เพราะถ้ามันไม่ถือผลมันก็เชื่อสัตย์ต่อตนเอง เห็นไหม เพราะเชื่อสัตย์กับตัวเองมันก็ต้องเอาตัวเองเข้าแลก ถ้าเอาตัวเองเข้าแลก ถ้าโดยสามัญสำนึกของผู้ที่ไม่เชื่อถือ ก็ศึกษาธรรมวินัยขนาดไหนก็แล้วแต่ ก็บอกว่า “สิ่งนี้เป็นสมาธิ ครูบาอาจารย์หลวงปู่มันติดสมาธิ คนนั้นว่าติดสมาธิฯ”

เพราะอะไร เพราะความฟุ้งซ่าน เพราะทุกคนมันมีหัวใจใจ มันปฏิเสธนรกสวรรค์ ปฏิเสธมรรคผลนิพพาน ปฏิเสธทุกอย่างเลยที่จะเป็นคุณธรรม แต่ความรู้สึกลึกของคนที่ใช่ไหม ในเมื่อความรู้สึกลึกของคนที่ใช่ ความทุกข์มันมีใช่ไหม สิ่งที่มีความทุกข์มันมีอยู่ ความฟุ้งซ่าน ความทุกข์ ความกังวลมันมีไหม แล้วถ้ามันสงบได้ก็เป็นสมาธิใช่ไหม ยอมรับแค่สมาธิใจ ถึงบอกว่าคนอื่นติดแค่สมาธิใจ

สิ่งที่ความเชื่อของตัวเองก็แค่ความสงบของใจเท่านั้น ใจที่มันฟุ้งซ่านนี่พอมันสงบตัวเอง สิ่งนี้คือความเชื่อของตัวเอง เชื่อเท่านั้นเอง เชื่อว่าจิตนี้มันฟุ้งซ่านได้มันก็สงบได้เพราะอะไร เพราะมันปฏิเสธไม่ได้ เพราะมันเป็นของที่มีอยู่ในตัวตนของเรา มันอยู่ซึ่งๆ หน้าเลย สิ่งที่ว่าเรามีอยู่ใจ แล้ว

ถ้าตายไป สิ่งที่จิตดวงนี้มันได้สร้างบาปอกุศลไว้ ถ้าตายไปมันต้องได้รับผลกรรมของมัน มันทำสิ่งใดไว้สิ่งนั้นต้องเป็นผลกรรมของจิตดวงนั้นแน่นอน

สมัยพุทธกาลนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็จะตรัสรู้ขึ้นมา กว่าจะค้นคว้าในลัทธิต่างๆ เขาก็มีพวกเขาปัญญาตนว่าเป็นพระอรหันต์ทั้งนั้นเลย แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษาก็ไม่ใช่ ขณะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ก็จะความจริงอันนี้มี อันนี้มี เห็นใหม่ เวลาโต้แย้ง คำว่า “โต้แย้ง” ในลัทธิต่างๆ เขาจะโต้แย้งกันด้วยทฤษฎี สิ่งทีทฤษฎี เห็นใหม่ ความเห็นในทฤษฎีนะ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นความจริง เป็นความจริงในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเข้าใจต่างๆ เหมือนเราเลย เหมือนเราผ่านชีวิตมาตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้เฒ่าเป็นผู้ชำนาญการ เราเห็นเด็กมันเริ่มจะทำงานทำการ เด็กมันจะโตมา นี่เราผ่านมาก่อนแล้ว เราผ่านมาก่อน เราเข้าใจก่อน เราได้ทำมาหมดแล้ว แล้วถ้าคนอื่นมีการผิดพลาดขนาดไหนมันเป็นความผิดพลาด แล้วเขาผิดพลาด แล้วเขาเบี่ยงเบนออกไปทางอื่น แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้โต้แย้งด้วยความถูกต้องทั้งหมด แล้วเราศึกษาธรรมขึ้นมา องค์หลวงปู่มั่นท่านพยายามรื้อคั่นนะ รื้อคั่นเพราะอะไร เพราะได้สร้างบุญญาธิการมา

ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่าหลวงปู่มั่นปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์เหมือนกัน สิ่งที่เป็นพระโพธิสัตว์ เห็นใหม่ ถึงมีอำนาจวาสนารื้อคั่นด้วยตนเองในศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่เราบวชเข้ามาเป็นพระ แล้วเราศึกษาขึ้นมาเพราะอะไร เพราะเราไม่มีอำนาจวาสนา พอไม่มีอำนาจวาสนาความเชื่อมั่นก็หายab สิ่งต่างๆ ศรัทธาความเชื่อมั่นหายab มาศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาด้วยความไม่เชื่อใจ ในการประพฤติปฏิบัติมันก็ไม่ใส่ใจ มันไม่เชื่อ เพราะไม่เชื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เลสมันคัดค้านธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

โดยมารยาท โอ๊ย! เป็นผู้นำ เป็นผู้ที่มิยศถาบรรดาศักดิ์ เป็นผู้ที่บริหารจัดการ แต่ในหัวใจมันไม่เชื่อ ไม่เชื่อว่าเป็นไปได้ สิ่งที่เป็นไปได้ เพราะอะไรล่ะ เพราะไม่ได้สร้างบุญญาธิการ แต่หลวงปู่มั่นท่านเชื่อ ท่านเชื่อแล้วท่านบวชเป็นสามเณร แล้วพ่อแม่ให้สึก ให้ไปช่วยงานทางบ้านสึกไปก่อนแล้วกลับมาบวชใหม่ แล้วบวชใหม่นี้พยายามค้นคว้า ค้นคว้ากับหลวงปู่เสาร์

นี่การค้นคว้า เพราะมีความเชื่อ มีศรัทธาความเชื่อมั่นถึงพยายามออกค้นคว้า แล้วขณะค้นคว้านี้ค้นคว้าด้วยอะไร? ค้นคว้าด้วยหัวใจใช่ไหม เพราะหัวใจเวลาค้นคว้าไป จะปรึกษาใคร? ปรึกษากับหลวงปู่เสาร์ เห็นไหม

สิ่งที่มันเข้าไปแล้วมันสงบเข้าไป เขาว่า “ติดสมาธิ ติดสมาธิกัน” คำว่า “ติดสมาธิ” สิ่งที่ว่าติดสมาธิเพราะอะไร เพราะเขาเชื่อได้แค่ไหนใจ แต่เวลาหลวงปู่มันท่านปฏิบัติเข้าไป พอจิตสงบเข้ามาเห็นนิมิต เห็นความเป็นไปของจิต จะยกขึ้นวิปัสสนาเท่าใดมันจะห่วงหาอาลัยอาวรณ์กับสมบัติที่ตัวเองเคยสร้างมา สิ่งที่ตัวเองเคยสร้างมา เห็นไหม สมบัติคืออำนาจวาสนา คือบารมีธรรมในหัวใจที่เป็นพระโพธิสัตว์ จะย้อนสอดเข้ามาในการใช้ปัญญาของตัว มันก็ปล่อยซะ ออกนอก ออกปล่อยๆ ทำไปไม่ลง เพราะตัวเองมีสมบัติมาก

จนสุดท้ายครูบาอาจารย์ท่านเล่าต่อๆ กันมา ขณะที่อุปัฏฐากหลวงปู่มัน หลวงปู่มันท่านจะมีเกร็ดในการกระทำของท่าน เกร็ด อันนี้เป็นเกร็ดคนะ มันไม่ใช่อริยสัจ สิ่งที่เป็นเกร็ด สิ่งที่เป็นอำนาจวาสนา สิ่งที่เราสะสมมา สิ่งที่ว่าเกิดและการตายที่เขาไม่เชื่อกันอยู่นี้ หลวงปู่มันพิจารณาไปเจอเห็นสภาวะของตัว ถึงสุดท้ายแล้ว “ถ้าเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน เป็นสาวกสาวกก็เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน อยากนั้ก อยากเกิดตาย เกิดตาย มันทุกข์ยากมันความเห็นของความทุกข์” ลาพระโพธิสัตว์แล้วค้นคว้ากับหลวงปู่เสาร์ ปรึกษากัน ปรึกษาหลวงปู่เสาร์ ปรึกษาหาทางออก แล้วค้นคว้าในพระไตรปิฎก

เห็นไหม เพราะมีความเชื่อ เพราะมีอำนาจวาสนา ถ้ามีอำนาจวาสนามีความเชื่อนี้จะเคารพธรรมและวินัย

เวลาหลวงปู่มันท่านปฏิบัติของท่านจนถึงที่สุด ตัวอักษรทุกภาษาสื่อความหมายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ เคารพบูชามาก ไม่ใช่ว่านับถือหนังสือพระไตรปิฎกนะ ตัวอักษรหนังสือนี้สื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ เคารพบูชา เคารพบูชาไว้เหนือหัวเลย เพราะอะไร เพราะกว่าจะรู้ค้นขึ้นมาได้นะ การสื่อออกมาสื่อธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เคารพบูชาแม้แต่ว่าตัวอักษร ไม่ใช่เคารพบูชาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นพระไตรปิฎกหรือ

เป็นพระไตรปิฎกนี้บอกถึงอริยสัจ บอกถึงสัจจะความจริง บอกถึงนรก สวรรค์ เพราะในพระไตรปิฎกมีหมดเลย ธรรมและวินัยของพระ ตั้งแต่การออกประพฤติปฏิบัติ ตั้งแต่เรื่องของ

บาตร เรื่องของปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัยเราจะถนอมรักษาอย่างไร ความดำรงชีวิตเพื่ออะไร ถ้าเราถนอมปัจจัยเครื่องอาศัยเราถนอมมัน คือเราตั้งสติใหม่ ของที่เราใช้อยู่เรามีสติ การเหยียด การคู่ การฝึกปฏิบัติของเรา เราต้องฝึกปฏิบัติที่หัวใจ

แต่ในเมื่อการดำรงชีวิตของเราเป็นกិษุ เรามีบริวาร ๘ การรักษาบริวาร ๘ การปะ การชุน การสิ่งต่างๆ ที่ให้ไม่เป็นอาบัติ จะรักษา คฤติ คูอย่างผ้า ๓ ผืน เราไม่ขาดครอง เราไม่ขาดสิ่งต่างๆ เราต้องถนอมรักษา อันนี้คืออะไร? อันนี้คือการฝึกใจใจ ถ้าหัวใจมันรู้จักประหัตมรรคยัสต์ การประหัตมรรคยัสต์มันก็ไม่ออกไปฟุ้งซ่านกับโลกภายนอก การไม่ออกไปฟุ้งซ่านกับโลกภายนอก หัวใจมันก็เป็นอิสระของเราขึ้นมาใหม่ แล้วมันจะเห็นการประพฤติปฏิบัติ เห็นสติ เห็นปัญญา ที่มันจะก้าวเดินออกไป

เห็นใหม่ ถ้าศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นขนาดที่ว่า ธรรม รุคกง วัตรสิ่งต่างๆ เพื่อขัดเกลากิเลส สิ่งนี้มันเป็นคุณธรรมขนาดไหน แม้แต่หลวงปู่่มั่นนะ แม้แต่ตัวอักษรยังเคารพเลย นี่พระไตรปิฎกทั้งหมด แล้วนี่ศึกษามาศึกษามาเพื่ออะไร? ศึกษาเพื่อยศถาบรรดาศักดิ์ไฉ่ ถ้าศึกษามาเพื่อยศถาบรรดาศักดิ์

เวลาหลวงปู่่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของท่านขึ้นมาจนเผยแผ่ธรรม จนมีลูกศิษย์ลูกหา ขึ้นมา เห็นใหม่ มีกิตติศัพท์กิตติคุณ จนมีสังคมกลุ่มหนึ่งเชื่อมั่นว่ามรรคผลนิพพานมีไฉ่ เชื่อมั่นว่า ศาสนานี้ไม่สูญจากมรรคผล ศาสนานี้มีมรรคมีผล มีเหตุต้องมีผล มีทุกข์ต้องมีสุข มีความเป็นไป มีสัจจะความจริง แล้วมีสัจจะความจริง

ในเมื่อสังคมเจริญขึ้นมา เขาก็ศึกษากัน ศึกษากันแล้วเผยแผ่ธรรมนะ “นิพพานคือสงบเย็น นิพพานคือสงบเย็น”...อะไรมันสงบเย็น น้ำแข็งขั้วโลกเหนือนะ มันแตกมันละลายมันลงมาเป็น ก้อนๆ มันสงบเย็นใหม่ น้ำแข็งขั้วโลกเหนือมันสงบเย็นหรือเปล่า มันสงบเย็นของมันแล้วอะไร มันสงบเย็นละ นี่ศึกษากันไม่มีเหตุไม่มีผลนะ

สิ่งที่ไม่ใช่เหตุมีผล นี่ “สำคัญว่าวิมุตติ” สำคัญกันเอาเอง นี่เพราะอะไร ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ ไม่มีวงกรรมฐานขึ้นมา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นสัจจะความจริง ว่าในศาสนานี้มีมรรคมีผล ในศาสนานี้มีคุณธรรม ในศาสนานี้มีสิ่งที่ว่าชำระกิเลสได้ กิเลสที่มันสกปรกโสภมในหัวใจ ถ้ามรรคขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปชำระกิเลสได้ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ ธรรม ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต จะเคารพบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าเคารพบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เคารพใคร

พุทธะคือผู้รู้ สิ่งต่างๆ พุทธะนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ที่ไหน เราอุปัฏฐาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราอุปัฏฐากหัวใจเราไหม ถ้าเราอุปัฏฐากหัวใจเรา สิ่งทีกระทำ ถ้าสิ่งทีกระทำ ถ้ามีการกระทำ เพราะมีสังคมสังคมหนึ่งพยายามรื้อค้นขึ้นมา สังคมสังคมหนึ่ง พยายามรื้อค้น พยายามทรงไว้ไง แล้วพยายามเผยแผ่มาให้มาถึงอนุชนรุ่นหลัง เห็นไหม เหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามพระกัสสปะเลย

“กัสสปะ เธอก็เป็นพระอรหันต์เหมือนเรา อายุปานเรา ทำไมต้องถือธุดงค์วัตร”

“ข้าพเจ้าถือเพื่ออนุชนรุ่นหลัง”

นี่เป็นพระอรหันต์เหมือนกัน พระอรหันต์แล้วมีความทุกข์ที่ไหน พระอรหันต์ไม่มีสิ่งใดๆ ในหัวใจเลยนะ พระอรหันต์คือพระอรหันต์เป็นที่ใจ แต่พระกัสสปะยังถือธุดงค์วัตรอยู่ ผ้าสังฆาฏิ ปะถึง ๗ ชั้น ปะอยู่นั้นเพราะอะไร เพราะมันถือบังสกุลใจ สิ่งนั้นปะชุนๆ ใจ จนองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าแฉกเอานะ แฉกเลย ขอแฉก เพราะว่าอายุ ๘๐ เหมือนกัน แล้วถือธุดงค์วัตร เวลา ซ้อนผ้าออกบิณฑบาตนี้มันหนัก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาสังฆาฏิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขอแฉก กับพระกัสสปะ เอาของพระกัสสปะมาใช้ เอาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้พระกัสสปะไป เห็นไหม เพราะอะไร เพราะเห็นว่าสิ่งที่ทำนี้มันเป็นประโยชน์ สิ่งที่ทำนี้ยอมรับ ยอมรับใไม่ใช่อายุก็ปานเรา แก่แล้วไม่ต้องทำ นี่ถ้าเห็นเป็นอนุชนรุ่นหลัง

นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ของเราถึงเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ศาสนทายาทนะ ศาสนทายาท สิ่งที่เราสร้างขึ้นมาสืบมาเพื่อศาสนา เราเกิดมาในศาสนา ศาสนามีคุณธรรมมาก ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสำคัญมาก สำคัญเพราะอะไร สำคัญเพราะมันชำระกิเลสได้ สิ่งที่เป็นแก่นของศาสนาคือความรู้สึใจ ไม่มีสิ่งใดๆ เลยที่จะเข้าไปสัมผัสธรรมได้

ในหนังสือในตำรามันเป็นกระดากเปื้อนหมึกทั้งนั้นล่ะ สิ่งนี้เขาไม่มีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี เห็นไหม เพราะเราเป็นประเพณีชาวพุทธ คูสิ จิตรกรรมฝาผนังต่างๆ สิ่งที่เป็นวัฒนธรรม ประเพณี สิ่งนั้นมันเป็นประเพณีเป็นวัฒนธรรม เพราะหัวใจของเรามันเชื่อในศาสนา พอหัวใจเชื่อ

ในศาสนา หัวใจของเรามีคุณธรรม การกระทำมันอ่อนช้อย สิ่งนั้นมันแสดงออกเป็นเรื่องของ วัฒนธรรมประเพณี สิ่งที่เป็นประเพณีก็เป็นประเพณี

เพราะในศาสนา ในต้นไม้มันมีแก่น มีเปลือก มีกระพี้ สิ่งที่เป็นเปลือกเป็นกระพี้มันก็เรื่องของ ผู้ที่ศรัทธาใหม่ ผู้ที่ศรัทธาในศาสนา ทั้งๆ ที่เกิดมานี้เกิดมาจากประเทศอันสมควร เกิดมาจาก พ่อจากแม่ พ่อแม่เป็นพุทธศาสนา ลูกก็เกิดขึ้นมาแจ้งทะเบียนบ้านเป็นพุทธศาสนา แต่สังคมไปตื่น ในโลกกันหมด แม่แต่พระก็เหมือนกัน เวลาศึกษา เห็นใหม่ ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า บาลีธรรมทั้งหมดแล้วก็ไปศึกษาทางโลกกัน ศึกษาทางโลกมาเพื่ออะไร ศึกษา ทางโลกมาแล้วไม่กล้าพูดนะว่าตัวเองเชื่อในสัจจะความจริง เชื่อในศาสนา ไม่กล้าพูด กลัวเขาว่า เราจะเป็นคนครีเป็นคนล้ำสมัย

แล้วทุกขมันครีใหม่ ความเกิดความตายมันครีใหม่

มันทันสมัยยิ่งกว่าโลกๆ หลายเท่า

โลกมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เราจะไปตื่นโลกไม่ได้ สิ่งที่เป็น โลกนะ โลกเป็นใหญ่ โลก เป็นใหญ่เราก็หมุนไปตามโลกสิ ถ้าธรรมเป็นใหญ่ ธรรมเป็นใหญ่ก็ความรู้สึกเป็นใหญ่ไง ธรรม เป็นใหญ่ก็หัวใจนี่เป็นใหญ่ ถ้าหัวใจเป็นใหญ่ หัวใจมันทุกขใหม่ ถ้าหัวใจมันทุกข สิ่งที่เป็น ประกอบสัมมาอาชีวะมันเป็นการเลี้ยงธาตุขันธ์ แล้วเลี้ยงหัวใจละ มั่งมีศรีสุข การแสวงหานั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นกษัตริย์นะ ทั้งสถานะนั้นมาหมดเลย แต่เราแสวงหา กันเป็นผู้มีอำนาจ ไปกอดกองไฟกันอย่างนั้นมันมีความสุขที่ไหน แต่ก็อยากเพราะอะไร เพราะ ขับเคลื่อนไปตามกิเลส ขับเคลื่อนไปตามโลก แต่ถ้าขับเคลื่อนไปตามธรรมละ ถ้าขับเคลื่อนไป ตามธรรม ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจะทำความสงบของใจ นี้เผยแผ่ธรรมกัน

เพราะหลวงปู่มั่น เพราะครูบาอาจารย์ของเรา กรรณฐานของเราสร้างสมความเชื่อใน ศาสนาให้ลึกเข้าไปถึงมรรคผล ถึงผลที่เกิดจากการกระทำ บาป บุญ คุณ โทษ มันเป็นสัจจะความ จริง เห็นใหม่ ในเมื่อมีคนเชื่อมีคนศรัทธาขึ้นมาโดยเนื้อหาสาระ ก็จะเผยแผ่ธรรมเหมือนกัน เอา วิธีการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา

ความสงบของใจ ถ้าไม่มีความสงบของใจ เพราะครูบาอาจารย์ของเราบกร่อง ถ้าจิตมันไม่สงบนะ ปัญญามันเกิดขึ้นมามันเป็นโลกียปัญญา แม้จะไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นโลกียปัญญา เพราะโลกียะ โลกๆ

สิ่งที่เป็นโลก โลกเราศึกษาเรื่องของโลก วิชาการของโลกนะ แต่ใจมันเป็นโลก ใจเป็นโลกมันเกิดจากอวิชา ใจเป็นโลกเกิดจากความรู้อึดของเรา นี่ใจโลกๆ ถ้ามันไม่ทำความสงบของใจเข้ามา จิตมันจะทำให้อวิชา ให้ความสงสัย ให้ อะอวิชา อะความรู้ อะการศึกษา ศึกษาด้วยตัวคน ศึกษาด้วยอวิชา มันจะเอาประโยชน์อะไรมากับมัน

แต่ถ้ามันศึกษามา ศึกษามาเป็นปริยัติ เห็นไหม สิ่งที่มีการศึกษา โลกเจริญด้วยปัญญาๆ ปัญญาในการศึกษา ศึกษาเพื่อเป็นแนวทาง ปริยัติไม่มีปฏิบัติ ปริยัติจะว่าไม่มีประโยชน์เลยก็ได้ แต่มันเป็นประโยชน์ ประโยชน์เพื่อศีลธรรมวัฒนธรรมไง ศีลธรรมว่า ศาสนาสอนอะไร ศาสนาสอนเพื่ออะไร ทำไมต้องศึกษามา...ศึกษามาแล้วเพราะไม่ทำต่อถึงไม่เป็นประโยชน์ ถ้าเป็นประโยชน์ ศึกษาปริยัติต้องมีปฏิบัติ ศาสนาเราเอาครึ่งเดียว ศาสนาเรามีฝ่ามือเดียว มันต้องครบมือ ๒ ข้าง ครบมือ ๒ ข้างมันจะมีเสียงขึ้นมานะ ครบมือสองข้าง ปริยัติ ปฏิบัติ

ครูบาอาจารย์สอนให้ปฏิบัติ ปฏิบัติมาจากไหนละ ปฏิบัติก็เอาจริงขึ้นมาเลย เพราะเราปฏิบัติขึ้นมา การปฏิบัติมันต้องซื่อสัตย์กับตัวเอง เพราะมันหลอกตัวเองไม่ได้ สิ่งที่หลอกตัวเองเห็นไหม ถ้าหลอกตัวเอง หลอกตัวเองคือศีลมันไม่บริสุทธิ์ ถ้าศีลไม่บริสุทธิ์ เห็นไหม ความลังเลสงสัยมันจะเข้าสมาธิได้ไหม

สิ่งที่ความลังเลสงสัย สิ่งที่เราทำความสกปรกไว้ ดินพอกหางหมูไว้กับหัวใจ ถ่วงใจไว้ อย่างนั้นมันจะเข้าสงบได้อย่างไร ถ้าเราดินพอกหางหมู เราทำความสะอาดมันซะ เราเอาสิ่งที่พอกไว้ออกไปด้วยการปลงอาบัติ สิ่งที่เกิดขึ้นแล้วก็คือกรรม กรรมเพราะสิ่งที่กระทำมาเราไม่รู้ เราไม่เข้าใจเราถึงทำมา สิ่งที่ทำมาเพราะเราขาดสติ ขาดต่างๆ เราทำมา เพราะเราเป็นปุถุชน เรายังขาดสติอยู่ สิ่งที่ทำมาเราก็ปลงอาบัติ สิ่งที่ปลงอาบัตินั้นล่ะ ทำหางหมู ทำดินที่พอกนั้นให้มันออกไป สิ่งทีออกไปแล้วเราทำความสงบของใจเข้ามา พยายามตั้งใจทำความสงบ เพราะครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า ศีล สมาธิ ปัญญา ในภาคปฏิบัติต้องการปฏิบัติเข้าไป ศีล สมาธิ ปัญญา

สิ่งที่ว่าสมาธิมันมีอยู่แล้ว ก็ว่า “คิดสมาธิ ก็มีสมาธิ” สมาธินี้มันเป็นพื้นฐานเท่านั้น สมาธินี้เป็นพื้นฐาน ถ้าไม่มีสมาธิมันเป็นโลกียปัญญา

“นิพพานสงบเย็นกันนะ นี่ทำความสงบอย่างนี้นี่นิพพาน นิพพานสงบเย็น”

มันจะมาเย็นที่ไหน ร้อนในหัวใจนั่นนะ ใต้น้ำอากาศเข้าหากันมันจะสงบมาจากไหนละ ในเมื่อไม่มีการกระทำ ถ้ามีการกระทำ เห็นไหม คุณติ กำหนดการเคลื่อนไหว กำหนดต่างๆ กำหนดอย่างไคร้แล้วแต่มันก็สร้างภาพ นี่มันเป็นมิจฉาสมาธิทั้งนั้นเพราะมันขาดสติ เพราะมันรู้ว่าว่าง รู้ว่าว่าง ตัวเองไม่ว่าง

ตัวมันว่าง มันจะว่างได้อย่างไรละ

ถ้าตัวมันว่าง สติ สมาธิ สมาธิเป็นอย่างไร ที่ว่า “ติดสมาธิๆ” สมาธิเคยติดไหม มีสมาธิให้ติดหรือเปล่า สมาธิยังไม่มีให้ติดเลย สมาธิไม่เคยมีแล้วเอาอะไรมาติด เพราะมันไม่รู้จักสมาธิใจ ถ้าสมาธิจะ จิตมันจะเข้าถึงตัวของจิตเอง

จิต เห็นไหม คุณติ ความรู้สึกของเรา เราคิดนะ ความคิดมาจากไหน ถ้าเราไม่คิดนะความคิดไม่มี ขณะที่คิดความคิดมาจากไหนละ? ความคิดก็มาจากจิต ความคิดเป็นนามธรรม ความคิดจากข้อมูลของใจ ใจนี้มันกระทบสิ่งใด เห็นรูปต่างๆ เห็นสิ่งต่างๆ คิดไปหมดเลย คิดร้อยแปดเลย แล้วคิดมาจากไหนละ มันไม่มีหรือ มันคิดมาจากไหน? ก็คิดมาจากใจ แล้วถ้าใจมันไปติดความคิดแล้วอะไรจะย้อนจับเข้าไปละ

ใจมันคิดเข้ามาก็คิดแต่เรื่องเป็นความทุกข์ คิดแต่เรื่องผลประโยชน์ของตัว คิดแต่ให้คนเขาเชื่อถือศรัทธา แล้วพอคิดอย่างนั้นเข้าไปก็สร้างภาพกัน เห็นไหม มันสำคัญตน สำคัญตนว่าเราเป็น ศากยบุตรพุทธชิโนรส สำคัญตนว่าเราเป็นพระ สำคัญตนว่าเราเป็นลูกศิษย์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ชาวพุทธเราเขาเคารพบูชาพระ แล้วพระมันเป็นพระจริงหรือเปล่า ถ้าเป็นพระจริง พระเป็นผู้ประเสริฐ มันประเสริฐไหม ถ้ามันประเสริฐมันต้องทำความถูกต้องในหัวใจของมันก่อน

หัวใจของเรา เราทำให้ความถูกต้องก่อนมันถึงเป็นผู้ประเสริฐ

เราหาความผิดพลาดของเราไม่ได้ เราถึงว่า ถ้าเราหาความผิดพลาดของเราไม่ได้ คนอื่นเขาก็จะหาความผิดพลาดของเราไม่ได้ ถ้าหาความผิดพลาดของเราไม่ได้ ถ้ามันจะสงบเข้ามาให้มันสู่ความจริง

ไฉนที่ว่า “ว่างๆ ว่างๆ” คุณามรูปกันก็ว่า “ว่างๆ” ว่างๆ ก็ยังสงสัยว่าว่างนะ ถ้าไม่สงสัย ถามทำไม ว่างๆ แล้วทำอะไรต่อไป ว่างอย่างนี้แล้วทำอะไรต่อไป...มันว่างอย่างนั้นอากาศมันก็ว่าง นี่ไง นิพพานสงบเย็นไง เพราะอย่างนี้ถึงว่านิพพานสงบเย็นกัน...มันสงบเย็นที่ไหน ความสงบมันคู่กับความพุ่งชน ความเย็นคู่กับความร้อน สิ่งของมันเป็นไป นี่มันเป็นสมมุติ คำสมมุติว่า นิพพานมันเป็นความว่าง คำว่า “ว่าง” ว่างจากอะไร? ว่างจากกิเลส แล้วกิเลสเต็มหัวใจแล้วบอกว่า ว่างๆ ว่างๆ

มันเป็นการสำคัญว่าสำคัญคนโดยกิเลสนะ แต่ผู้รู้จริงเห็นแล้วเศร้าใจ เศร้าใจมาก เพราะสิ่งที่การออกมามันออกมาจากกิเลสตัดหาความทะยานอยาก เห็นสังคมเขายอมรับการประพฤติปฏิบัติก็อ้างว่าปฏิบัติ อ้างว่าสำคัญคน สำคัญว่าเป็นไป เห็นไหม แล้วเวลามาประพฤติปฏิบัติมันเป็นสมาธิใหม่ละ มันเป็นความจริงใหม่ละ? มันไม่เป็นความจริงเลย สิ่งต่างๆ นี่มันไม่เป็นความจริงทั้งนั้นนะ

มันเป็นอนิจจัง มันเกิดจากหัวใจแล้วมันก็ขี้ถ่ายหัวใจไว้นั้น มันดับคาหัวใจไง มันเกิดที่ใจนั้นละ แล้วมันก็ดับที่นั่น แล้วมันก็ขี้ ขี้โลก ขี้โกรธ ขี้หลง หลงตัวเอง ความหลงอันนั้นมันก็ขี้ถ่าย ขี้ถ่ายความเป็นอกุศลไว้ที่หัวใจนั้น แล้วหัวใจนั้นก็แบกรับสิ่งที่เป็นอกุศลในหัวใจนั้นไป แล้วสิ่งนี้มันเป็นความจริงใหม่? มันเป็นความจริงของกุศลและอกุศล มันไม่เป็นความจริงในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้ามันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม เรามีครูมีอาจารย์นะ ถ้าเรามีครูมีอาจารย์ คุณ คุณเด็กที่มีการศึกษาจบมาแล้วต้องฝึกงาน เขาฝึกงานนะ ทฤษฎี ศึกษามาเป็นทฤษฎีเท่านั้น ถ้ายังไม่ได้ฝึกงานนี่เขาทำงานไม่ได้หรอก เพราะมันเป็นวิชาการเท่านั้นเอง จะจบวิชาการไหน เวลาทำงานต้องฝึกงานทั้งนั้น สิ่งที่ฝึกขึ้นมาเพื่อจะให้ทำงานให้ได้ มีปัญญานี้เป็นพื้นฐาน แต่เราฝึกงานของเรา เห็นไหม นี่การปฏิบัติ

ปริยัติเป็นปริยัติ ปริยัติของกรรมฐานเราคือ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ สิ่งที่เป็นผม ขน เล็บ ฟัน หนัง มันเป็นสิ่งที่ให้หัวใจนี้เกาะเกี่ยว แล้วเราก็กิดมาเราก็กิดมีผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เราก็กิดหมด เราเป็นพระเราก็กิดบริหาร ๘ เราเป็นพระ เราบวชในจุดตุตถกรรม ในญัตติขึ้นมาเราก็กิดเป็นพระ แล้วมันเป็นจริงใหม่? นี่มันไม่เป็นจริง ไม่เป็นจริงแล้วเราก็กิดอะไรละ? เราก็กิดในสถานะอย่างนี้ ถ้าคิดในสถานะอย่างนี้

ถ้ามันสงบเข้ามานะ จิตมันสงบเข้ามามันจะเห็นเรา ถ้าจิตสงบเข้ามา กำหนดพุทโธๆ หรือ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ หรือการพิจารณานี้มันต้องพิจารณาเข้ามา สติ สมาธิ ปัญญา แล้วถ้ามันเป็นสมาธิขึ้นมา มันก็ติดอีก เห็นไหม สมาธิ ถ้าไม่มีอำนาจวานานะ

เพราะในการประพฤติปฏิบัติเราเจริญนะ ในปัจจุบันนี้การที่ศาสนาเจริญขึ้นมา เจริญจากครูบาอาจารย์ที่ออกค้นคว้าออกวางรากฐานไว้แล้วแสดงธรรมไป สิ่งที่แสดงธรรม แสดงธรรมจากหัวใจ แสดงธรรมจากภาคปฏิบัติ คุณหลวงปู่มั่นสิ แม้แต่อักษรตัวหนึ่งท่านยังเคารพบูชาขนาดนั้น สิ่งที่เคารพบูชา เคารพมาจากไหนล่ะ? เคารพมาจากใจนะ เคารพมาจากใจว่า ถ้าไม่มีธรรมอย่างนี้ ไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เป็นผู้พระไตรปิฎกที่ให้หลวงปู่มั่นกับหลวงปู่เสาร์ท่านค้นคว้า ท่านค้นคว้านะ ค้นคว้าปฏิบัติไปแล้วก็ทดสอบเหมือนกับมีการศึกษาเลย

นี่เราศึกษาจบแล้วแต่เรายังทำงานไม่เป็น แล้วทำไมไม่เป็น ก็คิดว่างานนี้ไม่ต้องทำ แต่หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ท่านไม่คิดอย่างนั้น ท่านคิดว่าท่านจะทำ แล้วท่านทำของท่านขึ้นมา สิ่งที่ทำขึ้นมา แล้วเวลาฝึกฝน ฝึกฝนศาสนาทายาทขึ้นมา นี่ผู้รู้จริง ผู้รู้จริงพูดตามความเป็นจริง สิ่งตามความเป็นจริง เห็นไหม ต้องเป็นอย่างนั้น จิตสงบเข้ามาก่อน ถ้าจิตไม่สงบเข้ามา มันจะออกวิปัสสนาไม่ได้ ถ้าไม่มีจิตเป็นผู้วิปัสสนาใครจะเป็นคนทำงาน ใครจะเป็นคนวิปัสสนา สิ่งที่ว่า เป็นสมาธิๆ ความว่างมันอยู่ที่ไหน สมาธิก็ไม่มี ความว่างก็ไม่มี มันพินทั้งท่อน มันเป็นไม้ดิบๆ มันจะไปติดไฟสีไฟให้มันเกิดไฟขึ้นมามันเป็นไปไม่ได้ แต่สิ่งที่จะสีไฟขึ้นมาต้องไม้แห้งก่อน

มันจะแห้งได้อย่างไรล่ะในเมื่อจิตมันเป็นอวิชชา จิตมันมีความหลงในตัวมันเองอยู่ มันเป็นไม้ดิบๆ มันจะไปเอาอะไรไปทำงาน พอทำงานขึ้นมาก็เลย “เออ! เพราะเราปฏิบัติมาขนาดนี้ คนอื่นถ้าปฏิบัติมาถึงเรานี่ต้องรู้เหมือนเรา” ถึงไม่มีเง ถึงบอกคนอื่นต้องติดสมาธิไปเหมือนกัน

แล้วเวลาสังคมเขาเชื่อขึ้นมา ทำไมบอกนิพพานสงบเย็นล่ะ ทำไมนิพพานเป็นความสงบ เป็นความว่าง เป็น...นิพพานอะไรของอวิชชาอย่างนั้น นิพพานมันเกิดมาจากไหน? นิพพานมันเกิดมาจากกิจญาณนะ มันเกิดมาจากครูบาอาจารย์ที่รู้จริงนะ ฝึกฝนมาให้เป็นศาสนาทายาทให้ความเป็นจริง เราต้องมีความเชื่อ เรามีความศรัทธาของเรา ไม่ต้องเชื่อในใคร เชื่อในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เชื่อในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วทำจริงต้องได้จริง

คนที่สร้างบุญญาธิการมาขนาดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาหลอกลวงชาวโลก หรือ มันเป็นไปไม่ได้หรอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละราชสมบัติมาแล้วมีตัวตนจริงๆ

ด้วย ไม่ต้องสงสัยนะว่าพระพุทธเจ้าไม่มี ถ้าพระพุทธเจ้าไม่มี เวลาประพฤติปฏิบัติไป “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” เห็นจริงๆ ในหัวใจนะ แล้วเห็นทางวิทยาศาสตร์ เห็นทางประวัติศาสตร์ เห็นใหม่ นี่ยุคคั่นมีหมด สิ่งที่สืบคั่นมา มีสถานที่ทั้งนั้นเลย สิ่งข้างนอกก็มี สิ่งข้างในก็มี นั่นเป็นเรื่องโลกๆ เรื่องของข้างนอก

เรื่องของเรา เรื่องในหัวใจของเรา เราต้องปราบกิเลสเรา เราต้องทำหัวใจให้เราสงบ โลกเขาจะเป็นอย่างไร ในสังคมสงฆ์ ในสังคมที่เขาแสวงหาผลประโยชน์ของเขา นั่นมันเรื่องกรรมของเขา เรื่องกรรมของเขา เพียงแต่พูดว่าให้เห็นว่าสังคมมันเป็นแบบนี้ แนวคิด วิธีการ แล้วเราก็เป็นเหยื่อ เป็นเหยื่อเลยนะ แล้วเราก็เป็นเจ้าของศาสนาด้วยคนหนึ่ง ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เราเป็นภิกษุ เราเป็นนักรบ แล้วเราจะรบกับกิเลสของเรา

เรื่องของเขา เรื่องของเขาเป็นเรื่องของเขา เพียงแต่เอามาเทียบเคียงให้เห็นโทษ ถ้าเห็นโทษนะ คุณติ ขนาดที่ว่ามิชของจริงนะ มีครูบาอาจารย์ของเราเป็นคนรื้อคั่นขึ้นมา แล้วถ้าไม่มีคนรื้อคั่นขึ้นมามันจะไปถึงไหนกัน มันจะไม่เข้ามาเชื่อใน...คุณติ คุณติที่ว่าในศาสนาในต่างประเทศ เขาเป็นพิธีกรรมทั้งนั้นนะ ถึงเวลาเขามาทำกันเท่านั้นนะ เขามาจุดธูปจุดเทียนทำเป็นพิธีกรรมให้มันจบกระบวนการของศาสนาเท่านั้นนะ

แต่ของเรา เราทำของเรา เราทำพิธีกรรมเหมือนกัน แต่พิธีกรรมอันนี้ทำมาเพื่อหัวใจ ทำมาเพื่อความนอบน้อม ทำมาเพื่อการถ่อมตนให้กิเลสมันไม่พองตัวขึ้นมา แล้วเรายังมีครูบาอาจารย์ชี้ให้เห็นให้พ้นจากทุกข์ได้ต่างหาก ถ้าพ้นจากทุกข์ได้เราเห็นโอกาสอย่างนี้เราไม่ปลื้มใจเราหรือ เราเห็นโอกาสว่า เหมือนคนไข้ที่มีหมอ คนไข้ขาดหมอนะ คนไข้ก็รักษาตัวไม่ได้ คนไข้มีหมอ แต่หมอไม่เป็น หมอนี้หมอมานแล้วไม่มีเครื่องมือ หมอมานแล้วไม่มียา โรคนี้รักษาไม่หาย ก็ต้องยอมจำนนกันตลอดไป แต่โรคกิเลสมันรักษาได้ มันรักษาด้วยอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ถ้าเราเชื่ออย่างนี้ละ สิ่งที่มีความเป็นไปให้มันเป็นไปตามข้อเท็จจริง ตามข้อเท็จจริงในการประพฤติปฏิบัตินะ อยู่ที่เรา

ครูบาอาจารย์ท่านพูดประจำนะ การประพฤติปฏิบัติไม่มีสูตรสำเร็จหรือ ไม่มีสูตรสำเร็จแล้วแต่จริต แล้วแต่อำนาจวาสนา ในการกระทำ ทำสมาธิเหมือนกัน สมาธิบางทีก็ดี ลงได้ดี สมาธิบางวันก็ลงไม่ค่อยได้ สมาธินี้เราฝึกฝนบ่อยครั้งเข้า ชำนาญในวสี สมาธิจะตั้งมั่น

สิ่งที่สมาธิตั้งมั่นขึ้นมา สิ่งนี้เราถึงค่อยช้อนออกไปวิปัสสนาถ้าเป็นเจโตวิมุตติ ถ้าสมาธิเราทำไม่ได้ถนัด สมาธิเราทำไม่ค่อยได้ เราก็ใช้ปัญญาอบรมสมาธิในแนวทางของปัญญาวิมุตติ ถ้าปัญญาวิมุตติ เราพยายามรักษาใจของเราเข้ามา เรามีสติคอยคุมความรู้สึกของเราเข้ามา เพราะโดยธรรมชาติของเขาเป็นอย่างนั้น ไฟเรารู้ที่ไหนมันก็ติด ถ้ามันมีเชื้อเพลิง นี่เหมือนกัน สิ่งที่มีความคิดมันมีกิเลส มันมีความต้องการในหัวใจ มันมีสิ่งธรรมชาติของสิ่งที่มันเกิดในธาตุ ๔ และขั้น ๕ มันต้องมีความคิดตลอดไป

มันก็เหมือนไฟ ไฟป่าเวลามันเผา มันเกิดเป็นหน้าฤดูกาลนะ มันเผาผลาญไปทั้งหมดเลย ไฟป่ายังเป็นประโยชน์ต่างหาก เพราะมันเผาผลาญแล้วมันจะเกิดพืชใหม่ขึ้นมา มันจะเกิดหญ้าอ่อน มันจะเกิดเมล็ดพันธุ์พืช มันเจริญเติบโตได้ ใจนี้ของเรา ความคิดมันเผาตัวเองทุกวันๆ แล้วมันก็เผาแล้วเผาเล่า แล้วมันก็ไม่ได้ให้คุณประโยชน์อะไรกับเราเลย

แต่ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เราใคร่ครวญความคิดของเราไป เราเห็นประโยชน์ตรงนี้ เพราะมันเป็นประโยชน์จริงๆ มันเป็นประโยชน์นะถ้าเราใช้ปัญญาของเราแล้วใคร่ครวญของเรา เห็นความหยุดของจิต ความคิดมันหยุดได้ สิ่งที่ยุติได้ นี่มันเห็นของมัน มันทำของมัน ควบคุมของมัน สิ่งนี้เราควบคุมขึ้นมา มันทำบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้า จิตมันสงบได้ จิตมันปล่อยวางได้

ถ้าจิตมันปล่อยวางก็โล่งเข้ามาๆ นะ โล่งเข้าไปบ่อยครั้งเข้าๆ จิตมันมีหลักมีเกณฑ์ของมัน มีหลักมีเกณฑ์ของมัน เห็นไหม ถ้ามีหลักมีเกณฑ์อย่างนี้ ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ที่รู้จริง เห็นไหม นี่สำคัญว่าวิมุตติอีกแล้ว เพราะความคิดเกิดขึ้น แล้วความคิดก็ดับไป เราเห็นความคิดของเราหมด เราก็คุมของเราได้ นี่สำคัญตุนเพราะมันไม่มีครูบาอาจารย์ นี่น่ากลัวมาก

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ สิ่งที่ยึดมั่นเป็นความมหัศจรรย์อยู่แล้ว ความคิดเรา ถ้าเราตามความคิด พอมันสงบขึ้นมามันปล่อยวางได้ มันก็เป็นสิ่งที่มหัศจรรย์อยู่แล้ว แต่ความมหัศจรรย์อย่างนี้มันยังเป็นมหัศจรรย์เพียงแค่พื้นฐาน เพียงแค่เราจะปรับพื้นที่ในการทำงานเท่านั้นเอง สิ่งที่ทำางขึ้นไป มันต้องมีเหตุมีผล ถ้านิพพาน อะไรเป็นนิพพาน แล้วใครเป็นคนทำนิพพาน แล้วนิพพานมันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร สิ่งที่ว่านิพพานนี้มันมาจากไหน

ถ้ามันไม่เข้าใจมันก็เป็นความสงบเย็นๆ สงบเย็นมันก็พูดกันพล่อยๆ พูดกันโดยอ้างอิง พูดกันโดยสถานะ เห็นว่าตัวเองเป็นพระ แล้วพูดไปใครก็เชื่อ นิพพานคือสงบเย็น

สิ่งที่มันจะเป็นจริงนะ ไม่อย่างนั้นทำไมครูบาอาจารย์ของเราทำไมต้องประพฤติปฏิบัติ
ทำไมต้องทรมานตน ทรมานนะ ทรมานกิเลส กิเลสมันอยากสะควกสบายทั้งนั้นนะ กิเลสมัน
อยากชุบมือเปิบ กิเลสมันอยากศึกษารวมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วก็กลมว่าเป็น
ธรรมของเรา...ไม่ใช่เลย ทฤษฎีอันนี้เป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระไตรปิฎกของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วบอกถึงเหตุและวิธีการ วิธีการเข้าหาใจ ตั้งแต่อริยสัจขึ้นมา
เวลาเทศนาว่าการสมัยพุทธกาล ท่านเทศน์แต่เรื่องทานก่อน เรื่องของทาน เรื่องของสวรรค์ เรื่อง
ของเนกขัมมะ แล้วพอจิตมันควรแก่การงานแล้วจะเทศน์เรื่องอริยสัจ สิ่งที่เป็นอริยสัจ เห็นไหม
รู้สัตว์ขันธ์สัตว์ด้วยอริยสัจ อริยสัจอยู่ที่ไหน? อริยสัจมันอยู่ที่กลางหัวใจของเรา

อริยสัจที่เป็นทฤษฎี อริยสัจที่เราพูดกันนี้มันหนักแก้วนกขุนทอง มันเกี่ยวอะไรกับเราละ เรา
ได้ประโยชน์อะไรกับอันนั้นละ แต่ถ้ามันทุกข์เกิดขึ้นไหวในหัวใจนี้เป็นของใคร ทุกข์ใหม่ แล้ว
อริยสัจเกิดที่ไหน แล้วจะเอาความจริงที่ไหนมาใคร่ครวญไต่ความทุกข์อันนี้ในหัวใจของเรา ถ้า
ความทุกข์ในหัวใจของเรามันเกิดขึ้นมา อริยสัจมันเกิดที่นี้ อริยสัจไม่ได้เกิดในตำรานะ สิ่งนี้มัน
เป็นชื่อ มันเป็นตัวราทั้งนั้น มันเป็นเหตุทั้งนั้นนะ แล้วถ้าเหตุนี้เราไม่ได้ไปค้นคว้า ไม่ได้ประพฤติ
ปฏิบัติ เหตุอันนั้นมันเป็นประโยชน์อะไร นี่ปริยัติ ปริยัตินี้ไปเรียนชื่อมัน รู้ไปหมด ชื่อต่างๆ ชื่อ
สถานที่ รู้ไปหมดเลย แต่ไม่รู้จักสถานที่ ไม่เคยเห็นสถานที่ ไปสถานที่ไม่ถูกต้อง ไม่เคยเป็นไป
เลย

แต่ถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามา จิตมันสงบเราก็รู้ว่าสงบ ศีลก็เป็นอย่างนี้ ศีลคืออาการ
ปกติของใจ ถ้าจิตมันไม่มีศีลขึ้นมา มันมีแต่ความอกุศลขึ้นมา มันจะสงบเข้ามาได้อย่างไร มันจะมี
แรงความลังเลสงสัย มันจะมีนิวรณ์ธรรม แล้วจิตมันสงบเข้ามาได้อย่างไร จิตสงบเข้ามามันต้อง
บริสุทธิ์ของมันขึ้นมา แล้วถ้ามันมีความผิดพลาดอยู่แล้ว มันมีความผิดพลาดแล้วจะทำอย่างไร? ก็
ต้องปลงอาบัติ ถ้าเป็นภคิพัสถ์ก็ต้องต่อศีล ต่อขึ้นมา ต่อขึ้นมาเพื่อให้ทอดสะพานความสะอาดขึ้น
ไปในหัวใจ

พอไม่มีสิ่งลังเลสงสัย เราทำด้วยความจริงใจของเรา เป็นปัญญาอบรมสมาธิหรือเป็นสมาธิ
อบรมปัญญา พุทโธๆ นี่ทำเข้าไป จิตสงบเข้ามา ถ้าคนมีอำนาจวาสนาจิตมันจะแสดงตัวของมัน
นะ อยู่ที่อำนาจวาสนาก็เปอร์เซ็นต์ก็แล้วแต่ ถ้าจิตนี้อำนาจวาสนามันจะเห็นความเป็นไป เห็น
นิमितต่างๆ เห็นนรก สวรรค์ ถ้าเห็นอย่างนั้นก็คือการเห็น คนเห็นก็คือเห็น เห็นแล้วเราจะบอกเขา
เขามีความผิดได้อย่างไร ในเมื่อสภาวะจิตของเขาเป็นอย่างนั้น แต่ผู้ที่ไม่เห็นก็คือไม่เห็น ถ้าจิตมัน

สงบเข้ามาไม่เห็นมันก็สงบไปเฉยๆ สงบมันก็มีอาการต่างๆ กันไป มันจะมีอาการตกจากที่สูง มันมีอาการจากการสั่นไหว มันจะมีอาการต่างๆ เราต้องมีสติ ขณะประพาศปฏิบัติแม้แต่แค่เพียงสมาธิมันยังมีอุปสรรค มันยังมีสิ่งที่เป็นอวิชชา สิ่งที่เป็นความอยาก ออยากของใจ กิเลสหยาบๆ อย่างนี้จะทำให้เราลั้งเลสงสัยแล้วทำให้เราประพาศได้ยาก

ในการก่อสร้าง สิ่งที่เขาทำก่อสร้างกันในโลก สิ่งที่เป็นวัตถุที่ใหญ่โต เขาต้องวางเสาเข็มโบราณเขาใช้ก่อนขุดปรับพื้นที่ ใช้ไห ใช้สิ่งที่เป็นวัตถุครอบลงไป เพื่อจะให้สิ่งที่การก่อสร้างอยู่บนสถานที่ตั้งอันนี้ได้ สิ่งที่เขาอยู่ในพื้นดินเราจะไม่เห็นของเขาเลย

นี่ก็เหมือนกัน ในการที่เราเริ่มต้นทำสมาธิมันเหมือนกับสิ่งที่เป็นพื้นฐาน สิ่งที่เราทำให้ตัวเราเองมีพื้นฐาน ถ้าพื้นฐานของเรา สิ่งที่เป็นพื้นฐานของเรา เราทำด้วยความมั่นคง สิ่งก่อสร้างเกิดขึ้นมาจากสิ่งทีบนพื้นฐานนี้ มันจะมั่นคง แล้วมันจะก้าวเดินไปได้

นี่พื้นฐานก็ไม่มี ไปสร้างสิ่งวัตถุติดบนทะเลโดยที่ไม่มีแพมารองรับด้วยนะ แล้วเขาบอกว่าตึกของเขา ๕๐๐ ชั้นตั้งอยู่บนมหาสมุทร ไม่มีอะไรรองรับ นี่นิพพานสงบเย็นใจ ไม่มีเหตุไม่มีผล มันจะเป็นไปไม่ได้หรอก คำพูดคือคำพูด ความเพ้อเจ้อเพื่อฝันมันเป็นการเพ้อเจ้อเพื่อฝันนะ แต่ไม่เป็นความจริงนะ

ความจริง เห็นไหม เราต้องแก้ของเราเอง เราต้องรู้จักของเราเอง เราต้องรู้จักหัวใจของเรา แล้วเราต้องแก้ไขหัวใจของเรา ถ้าเราแก้หัวใจของเรา มันจะเป็นความจริงของเรา เห็นไหม จิตสงบขนาดไหน ถ้าสงบแล้ว แล้วเราทำโอกาสของเราไม่มี เราจะใช้ปัญญาใคร่ครวญบ้าง ใคร่ครวญ ใคร่ครวญในสิ่งต่างๆ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ใคร่ครวญความคิด ใคร่ครวญต่างๆ การใคร่ครวญ การใคร่ครวญการใช้พิจารณา การใคร่ครวญคือการใช้ปัญญา มีการใช้ปัญญามันจะทำให้การกำหนดพุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิสะดวกมากขึ้น

เพราะความเคยชินของกิเลส กิเลสมันยึดพื้นที่หัวใจไว้ทั้งหมดเลยนะ กิเลสนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ระหว่างกิเลสกับมาร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องต่อสู้มาตลอดขนาดเผยแผ่ธรรมขนาดไหน เทพฝ่ายมาร เทพฝ่ายเทพ มันมีมาอย่างนี้มาตลอด โลกจะมีอย่างนี้ตลอดไป แม้แต่ก่อนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เวลาบวชเข้ามาแล้วยังมียังมีในวงการสงฆ์ ยังมีเทวทัต มีกลุ่มของเทวทัต มีกลุ่มของพระสารีบุตร มีกลุ่ม กลุ่มพวกนี้เข้ามาส่งเสริม เข้ามาทำลาย ในการประพาศปฏิบัติในหัวใจมันก็มีสิ่งนี้ตลอดไป แล้วโลกนี้จะมีอย่างนี้

เพราะศาสนา พระศรีอริยเมตไตรยยังมาตรัสข้างหน้า ดวงจิตมีมหาศาลเลย แล้วไม่มีหมดสิ้นไป มันจะมีเป็นไปโดยสภาวะอย่างนี้โดยข้อเท็จจริงของเขา โดยธรรมชาติของเขา

นี่เราเกิดเราตาย เห็นไหม คุณติ พระโพธิสัตว์ ๑๖ อสงไขย ๔ อสงไขย อสงไขยคือนับไม่ได้ การเกิดและการตายนับไม่ได้รอบหนึ่งๆ มันจะมีวนเวียนมาอย่างนี้ แล้วพระพุทธเจ้าในอนาคตยังมีอีกมหาศาลเลย ยังจะต้องเป็นไปอย่างนี้

แล้วสิ่งที่มันมีอยู่ มันเป็นไปอย่างนี้ การเกิดและการตายมันหมุนเวียนกันไปอย่างนี้ สิ่งที่มีมันเป็นไป แล้วเราละ แล้วความเป็นไปของเราละ แล้วความเป็นไปของจิตดวงนี้ละ ถ้าจิตดวงนี้ สิ่งที่เกิดและตายมันเป็นไปโดยธรรมชาติ จะปฏิเสธขนาดไหนนั่นคือการปฏิเสธของกิเลส แต่สัจจะความจริงนะ เวลาประพาศปฏิบัติเข้าไปถ้าจิตมันสงบ คุณติ ขณะที่จิตสงบ จิตที่มีอำนาจวาสนาเขายังเห็นของเขาเลย ถ้าเห็นของเขาถ้ามีครูบาอาจารย์ มันจะไม่ติด ติดกับความรู้สึกอันนั้น ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์จะหลงไปตามกับสิ่งนี้ หลงไปอย่างนี้ เห็นไหม

นี่สำคัญว่าวิมุตตินะ สำคัญว่าตัวเองเป็นผู้วิเศษ เดียวก็เสื่อม เสื่อมหมดเลยเพราะมันเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่เป็นไป จิตนี้ ความรู้สึกอันนี้มันต้องทำความสะอาดมา สิ่งที่ทำความสะอาดมามันต้องกลั่นออกมาจากอะไร? กลั่นมาจากอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค จิตที่มันเห็น เห็นโดยสามัญสำนึกเห็นอย่างนั้น คุณติ เรารู้ว่าว่างๆ เวลามันเห็นมันก็เห็นอย่างนั้นเหมือนกัน

แต่ถ้าจิตมันสงบ ความจริงของมันนะ มันเห็นโดยตาของใจ ใจมันเห็นกาย เวลาเวทนา เวทนาอย่างหยาบ เวทนาอย่างละเอียด เวทนาภายใน เวทนาจิตใจ เวทนาของกาย เวลานั้นลงไปมันจะมีความรู้สึกเจ็บปวดของมัน สิ่งที่อยู่รู้สึกเจ็บปวดเพราะอะไร เพราะเราตั้งใจทำงาน เราตั้งใจจะความจริงที่เราจะรื้อค้น เราจะพิสูจน์ระหว่างกายกับใจที่ความสะอาดและความสกปรกของใจ

แต่ขณะที่ทางโลกเขาเพลินในมหรสพ เขาเพลินในกิจกรรมต่างๆ เขาเพลินของเขาเนะ เขานั่งกัน ๗ วัน ๘ วันเขาก็ไม่เบื่อร้อน เพราะอะไร เพราะเขานั่งเหมือนกันเลย แต่จิตมันไม่รับรู้อันนั้น จิตมันไปเพลินอยู่ข้างนอก เห็นไหม ร่างกายก็พลิกไปพลิกมา เขาก็อยู่ได้เนะ

แต่ของเรา เวลานั้นเอาจริงเอาจริงขึ้นมาทำไมมันไม่ได้ล่ะ เพราะอะไร เพราะเราจะจับโจรนะ เราจะจับขโมย เราจะจับอวิชา เราจะจับสิ่งที่มันฝังรากอยู่ในหัวใจ สิ่งที่ฝังรากอยู่ในหัวใจ แล้วหัวใจนี่คืออะไรล่ะ? มันก็คือพญามาร เพราะสิ่งที่เราจะไปจับพญามาร มันก็จะลุ่ม ลุ่ม

วิธีการของเรา มันจะลึ้มไม่ให้เราไปต่อสู้กับมัน มันจะลึ้มทุกอย่าง อย่าง เห็นไหม เวทนานี้เวทนาของกาย แล้วมันเกิดมาจากไหนล่ะ? ก็มันเกิดมาจากจิต เกิดมาจากเกิดตายๆ แล้วมาเกิดเป็นมนุษย์ แล้วออกมาบวชเป็นพระเป็นสงฆ์ ออกมาต่อสู้

ถ้ามันเชื่อ มันทำตลอดชีวิตนะ ถ้าไม่เชื่อเรื่องมรรคผลแล้วไปอ้างนะว่าเป็นลูกศิษย์ตถาคต เป็นผู้ที่จรรโลงศาสนา จรรโลงศาสนาเพื่อใคร? เพื่อปากเพื่อท้องของตัวเอง

แต่ถ้าจรรโลงศาสนาขึ้นมา เห็นไหม จรรโลงศาสนาเพื่อหัวใจของสัตว์โลก คุณติ คุณพระกัสสปะ ขนาดเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาแล้วยังทำเพื่ออนุชนรุ่นหลังให้เป็นคติเป็นตัวอย่าง เป็นผู้ที่ดำเนินตาม เห็นไหม พระอรหันต์นะ

แต่กิเลสเต็มหัวใจนี้จะจรรโลงศาสนา จรรโลงศาสนาเพื่อตัวเองสิ นี่กิเลสทั้งนั้น

สิ่งที่เราทำ ถ้ามันจะเป็นวิมุตติมันก็ต้องค่อยๆ ทำไป ค่อยเป็นไป แล้วมีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะ ถ้าไม่มีครูมีอาจารย์คอยชี้แนะ กิเลสมันจุกจุก กิเลสขึ้นมาแล้วอ้างอิง อ้างอิงเพราะสังคมการประพฤติกฎปฏิบัติมีคนเชื่อถือศรัทธา ถ้าสังคมประพฤติกฎปฏิบัติไม่มีคนเชื่อถือศรัทธาเขาจะไม่สนใจเลย จะไม่สนใจเพราะมันไม่ได้ประโยชน์ไง ไม่มีคนมาศรัทธา ไม่มีคนมาเคารพนับถือ ทำไปก็ไม่มีความหมาย

แต่หลวงปู่มันนี่เวลาประพฤติกฎปฏิบัติอยู่ในป่าส่วนๆ เลย ขณะที่โยมเข้ามาหา กุฬหัตถ์เข้ามาหา นี่ไม่รับ มันเป็นการเน้นซ้ำเสียเวลา แต่พอจิตสงบเข้าไปถึงที่สุดแล้วทำความสะอาดของใจ ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลยว่าหลวงปู่มันทำประโยชน์กับเทวดา อินทร์ พรหม มหาศาลเลย แล้วเทวดา อินทร์ พรหม เราจะไปหลอกเขาได้ไหม แล้วเราจะเอาอะไรไปต้อนรับเขา เวลาเขาจะมาจะเอาอะไรไปเทศน์เขา แล้วเราอุทกภาวะของใจมันไม่ละเอียดพอจะพบกับเขาได้อย่างไร

สิ่งที่จะพบได้นะมันต้องคนเสมอกัน คนสูงกว่ากัน มันถึงจะต้อนรับผู้ที่ต่ำกว่าได้ จิตเวลาเข้าถึงที่สุดของทุกข์ จิตพ้นจากกิเลสทั้งหมด

วิมุตติ กามภพ อรูปภพ กามภพตั้งแต่เปรต ตั้งแต่ผี ตั้งแต่ตนรกอเวจี นี่ใครไปเห็นมัน กามภพตั้งแต่สวรรค์ขึ้นไป รูปภพ อรูปภพ สิ่งนี้ใครไปเห็นมัน แต่จิตมันพ้นนะ มันพ้นจากวิมุตติทำไมมันจะไม่เห็น พ้นจากวิมุตติเพราะจิตดวงนี้มันเป็นขี้ขามันต้องเป็นไปตามวิมุตติ มันต้องเกิดตามในวิมุตติ ไม่เกิดในภพใดภพหนึ่งในวิมุตตินี้มันต้องเกิด

จิตนี้มันมีอยู่ใช่ไหม มันมีวิชาใช่ไหม มันมีภาวสะวะใช่ไหม มันมีภพใช่ไหม มันมีตัวใจใช่ไหม ตัวใจจะเกิดในสถานะสิ่งใด จะเกิดในวิภวัญญะ แล้ววิภวัญญะมันก็หมุนไปใช่ไหม แล้วเราพ้นออกไปจากวิภวัญญะ แล้วมันจะไม่เห็นได้อย่างไร

สิ่งที่เห็น นี่เห็นในวิภวัญญะจะมาฟังธรรมหลวงปู่มั่น ถ้ามาฟังธรรมหลวงปู่มั่น สิ่งนี้เป็นประโยชน์ ทำประโยชน์ไว้กับเทวดา อินทร์ พรหม แต่เราประพฤติเรามีความเชื่อมั่น เราจะทำของเรา เราต้องทำตั้งแต่ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าไม่มีศีล สมาธิเกิดมาเป็นมิจฉา จะเกิดความมั่นคงของใจ ขนาดไหนมันเป็นมิจฉาสมาธิ ถ้าเป็นมิจฉาสมาธิมันก็คิดด้วย...คำว่า “มิจฉา” มันเป็นอวิชา มันเป็นกิเลส มันก็คิดเห็นแก่ตัว คิดทำลาย เห็นไหม คุณิ เวลาเขาใช้สมาธิในการวางแผน ในการทุจริต คอร์รัปชั่นต่างๆ ทำไมเขามีเขาวนัญญะได้ขนาดนั้น ทำไมเขาวางแผนทำได้ขนาดนั้น แต่อันนั้นมันเป็นมิจฉา

แล้วถ้าเป็นสัมมาละ สัมมาเราต้องตั้งสติไว้ สัมมามันเป็นความอ่อนควรแก่การงาน สิ่งที่อ่อนควรแก่การงานในหัวใจของเรา แล้วสิ่งที่อ่อนที่ควรแก่การงานมันเป็นสัมมา ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วปัญญาเกิดขึ้นมาโลกุตตรปัญญาเกิดอย่างไร โลกุตตรปัญญา เห็นไหม เจโตวิมุตติจะเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม เห็นแล้วใช้ความเห็นของจิต ไม่ได้เห็นด้วยตาเนื้อ ไม่ได้เห็นด้วยความสำคัญ

สิ่งที่ความสำคัญมันหมาย สิ่งที่เราเห็นถือว่าเป็นมรรคเป็นผล เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป เพราะอะไร เพราะการประพฤติปฏิบัติมันเจริญ มีครูบาอาจารย์ท่านแสดงธรรมไว้เป็นขั้นเป็นตอน แล้วเราก็เอาขั้นเอาตอนนั้นมาสำคัญ ความสำคัญ กิเลสมันก็สำคัญ จิตถ้ามันมีอำนาจามันสงบได้ มันเป็นไปได้ ปัญญามันเกิดสภาวะแบบนั้น สภาวะแบบนั้นนะ สภาวะแบบนั้นด้วยการสำคัญ ไม่ใช่ความจริง

ถ้าเป็นความจริงนะ มันจะเริ่มชำระให้กิเลสเราอ่อนตัวลงนะ เราถ้าจิตสงบแล้วขึ้นไปวิปัสสนา ขณะที่มันวิปัสสนาไป ใช้ปัญญาใคร่ครวญไป ใคร่ครวญในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม เพราะกิเลสมันอยู่ตรงนี้ กิเลสมันใช้สิ่งนี้เป็นเครื่องหากิน มันเป็นเรื่องนี้

คุณิ สิ่งที่อยู่สารมวชนต่างๆ มันก็รูป รส กลิ่น เสียงเท่านี้สื่อสารกัน นี่คนโง่เป็นเหยื่อของคนฉลาด แล้วกิเลส เราว่ากิเลสมันน่าเกลียดน่ากลัว แต่มันกลับฉลาดกว่าเรา มันใช้เรา ทุ้งๆ ที่เราเกิดเป็นชาวพุทธ แล้วเราออกมาประพฤติปฏิบัติ เป็นพระด้วย มันยังหลอกซึ่งๆ หน้าเลย ประพฤติ

ปฏิบัติไปเป็นอย่างนั้นๆ วางความเป็นไปของใจ ความเป็นไปของปัญญา นี้มรรคสามัคคี ความเป็นไป นี้มันหลอกทั้งนั้นเลย มันหลอก เห็นใหม่ มันหลอก เพราะมันหลอก มันไม่มีขณะจิตสังโยชน์มันไม่ขาด

สิ่งที่ขาด สมุจเฉตปหาน ปหานอย่างไร สิ่งที่ว่าเป็นนิพพานๆ นิพพานมันมาจากไหน บุคคล ๘ จำพวกเป็นอย่างไร มันก้าวเดินขึ้นไปอย่างไร? จิตมันจะก้าวเดินของมันขึ้นไปนะ มันจะพัฒนาของมันขึ้นไปด้วยสัจจะความจริงของการประพฤติปฏิบัติของเรา ด้วยสัจจะความจริง เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพฤติปฏิบัติมา ที่โคนต้นโพธิ์ ตั้งแต่บุพเพนิวาสัตติญาณ จตุปปตญาณ อาสวกขยญาณ สิ่งที่ชำระขึ้นมา ตั้งแต่ปฐมยาม แล้วถึงมัชฌิมยาม แล้วยามสุดท้าย เห็นใหม่ นี่ทั้งคืนนะ นั่งอยู่ทั้งคืนเป็นขั้นเป็นตอนไป ชำระกิเลสไปเห็นต่างๆ

บุพเพนิวาสัตติญาณ จตุปปตญาณ เห็นมาเป็นการเทียบเคียงว่าจิตมันสงบแล้วออกทำงาน ออกรู้ รู้แบบนี้ก็ไม่ใช่ประโยชน์ รู้จิตเกิด รู้ความเกิดก็ไม่ใช่ประโยชน์ แล้วเกิดย้อนกลับมา พลังงานที่มันส่งออกไป พลังงานที่ออกไปรู้ กับพลังงานที่ย้อนกลับเข้ามาที่ตัวภาสวะ ตัวภพ ตัวใจ นี่อาสวกขยญาณเข้ามาทำลายกิเลสที่นี้ อวิชชา ทำลายอวิชชาทั้งหมด สิ่งนี้ วิมุตติสุขเกิดที่นี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ที่โคนต้นโพธิ์ โคนต้นโพธิ์ที่เราเคารพบูชากัน เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปนั่งตรัสรู้ที่นั่น แต่ตรัสรู้ด้วยหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่างหากละ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราจะเป็นอย่างนั้นจริง ถ้ามันจะเป็นวิมุตติจริงๆ มันไม่ได้วิมุตติโดย ความสำคัญว่าวิมุตตินะ สำคัญว่าวิมุตติเพราะอะไร เพราะมันมีแบบอย่างไร มันมีกรรมของครูบา อาจารย์เราวางไว้เป็นแบบอย่าง แล้วก็เอาสิ่งนี้มาสร้างให้ความเป็นไป ถ้าเราพึงกรรมของครูบา อาจารย์แต่ละขั้นแต่ละตอนขึ้นมา จิตของเรา พื้นฐานของเรา เราจะก้าวตามไป เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากหัวใจของผู้รู้จริง นี่วางไว้เป็นขั้นตอนแล้วเราก้าวเดินตาม จิต ปัญญามันจะหมุนตามไป

สิ่งที่ว่าเป็นพื้นฐานความสงบของใจ เราทำความสงบของใจเข้ามาได้ใหม่ แล้ววิธีการที่เราจะย้อนไปวิปัสสนา เราจะก้าวเดินต่อไปอย่างไร ถ้าเราก้าวเดินต่อไป เราก้าวเดินขึ้นไปได้ เราปรับพื้นที่ของเราได้ แล้วเราสร้างสิ่งที่เป็นศาสนธรรม ธรรมของเราสร้างขึ้นมาบนหัวใจของเรา ถ้ามีใจของเรานะ เพราะอะไร

เพราะโศดาบัน ใจนี้เป็นผู้รู้ สิ่งที่อยู่โศดาบัน รู้โศดาบันตรงไหน จิตมันปล่อยวางขึ้นมา มันปล่อยวางกาย เวทนา จิต ธรรม มันปล่อยอย่างไร มันปล่อยขึ้นมา กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แล้วจิตที่มันรวมลง มันรู้ตัวมันเอง

จิตมันเป็นจิต จิตคืออาการสิ่งที่มีมันสมานกับความรู้สึกของกาย สิ่งที่เป็นความรู้สึกของกาย เห็นไหม กายนั้นคือเรา สรรพสิ่งคือเรา อาการคืออาการสิ่งที่เป็นขั้น ๕ ใจ ขั้น ๕ ที่มันยึด ยึดว่า กายนี้เป็นเรา สิ่งนี้เป็นเรา สิ่งนี้เป็นเรา นี่เป็นจิต เป็นความรู้สึก เป็นอาการของใจ แล้วตัวกายละ ตัวกายคือสิ่งที่เป้าหมายที่เราใช้ใคร่ครวญวิปัสสนา ใคร่ครวญเป็นวิภาคะไป

กายเป็นกาย จิตเป็นจิต แล้วทุกข์ล่ะ? ทุกข์ก็เกิดจากการยึดมั่น เกิดจากความรับรู้ว่าเป็นเรา สิ่งนี้กระทบกระเทือน สิ่งนี้ไม่พอใจสิ่งต่างๆ สิ่งนี้เป็นทุกข์ เห็นไหม กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แล้วรวมลง สมุจเฉทปหานปล่อยวางทั้งหมด กายเป็นกายแยกออกไปจากกัน จิตรวมลง จิตปล่อยหมด ปล่อยต่างๆ จิตสักแต่ตัวรู้ เห็นไหม แล้วมันเป็นที่ไหนล่ะ ถ้าเราเป็นอยู่โคนต้นไม้ต้นไหนเรารู้ว่าเราเป็นที่ไหนใช่ไหม สถานที่เราเป็นมันอย่างหนึ่ง คุณไปสถานที่ใดก็ได้แล้วแต่ เราไปเห็นสถานที่ เราเคยเห็นสถานที่นั้น วันนั้นเราไปประสบอุบัติเหตุที่นั่น วันนั้นเราได้ไปรับรางวัลที่นี่

นี่ก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่โคนต้นไม้ สิ่งที่คุณครูอาจารย์ สิ่งที่คุณทำ แต่เรารู้ว่าเป็นที่นั้นๆ เป็นของเรา เป็นโดยการสร้าง เป็นโดยการความสามัญสำนึก ไม่ได้เป็นไปตามความเป็นจริง ถ้าเป็นตามความเป็นจริงเพราะจิตมันเป็นจริงๆ มันถึงจะเป็นความจริงขึ้นมา แล้วจิตนี้มันเป็นไม่จริง ไม่จริงเพราะมันสำคัญ พอมันสำคัญมันก็ไม่มีผลตอบแทน มันไม่มีสังโยชน์ มันไม่มีสิ่งที่จะไรขาดไปจากใจ

กิเลสขาดออกไปจากใจ แล้วเหลืออะไร? นี่เหลือภพ เหลือความรู้ใจ รับรู้ว่าเป็นโศดาบัน สิ่งที่เป็นโศดาบัน รับรู้ว่าจะไม่ใช่เรา กายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย อาศัยกันอยู่ อาศัยกันอยู่แล้วสิ่งที่เกิดประโยชน์ขึ้นมากับหัวใจ มันก็ต้องการความเจริญงอกงามขึ้นต่อไปกว่านั้น ถ้าต้องการความมั่นคงขึ้นไปกว่านั้นก็ต้องรักษาสติให้มากขึ้นไปกว่านั้น เพราะกิเลสมันก็จะเถิดขึ้นไปนะ

สิ่งที่เราปฏิบัติมา กิเลสมันเถิดขึ้นไป สิ่งที่จะเถิดขึ้นไป มันก็หลอกเราได้เถิดเถิดกว่าเห็นไหม เราต้องเถิดเถิดกว่า แต่ในเมื่อมันมีพื้นฐาน ในเมื่อจิตมันขาดกระแส กระแสนิพพานมัน

อยู่กับใจดวงนี้ ใจดวงนี้มันทำงานเป็น คูตี คนฝึกงาน รับคนเข้ามาทำงาน ต้องทดสอบการทำงาน ที่เดือน ก็เดือน นี่ระหว่างรอทดสอบ...จิตมันทำไม่เป็น เป็นแล้วถึงจะรับเข้าทำงาน แต่นั่นมัน วิปัสสนาไปจนมันขาด สิ่งที่เขาคนนั้นมันคืองาน สิ่งทำงาน เห็นใหม่ คนทำงานเป็น พอทำงานเป็น สิ่งที่เกิดสมันละเอียดกว่า แต่สิ่งที่ละเอียดแต่คนทำงานเป็น กับสิ่งที่อุปสรรคเกิดขึ้นมา การทำงาน มันก็เริ่มต้นก้าวเดินต่อไป

สิ่งที่ก้าวเดินต่อไป ถ้ามันจะไปเข้าถึงวิมุตติมันจะผ่านขั้นตอนของมันเป็นบุคคล ๘ จำพวก ขึ้นไปเป็นชั้นเป็นตอนถ้าเป็นเวไนยสัตว์ แต่ถ้าเป็นขิปปากิณญา การตรัสรู้แบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทีเดียวหมดถึงความสะอาดบริสุทธิ์ของใจ นั่นมันอยู่ที่อำนาจวาสนานะ แต่ขนาด ที่ว่าความเชื่อยังไม่เชื่อกันเลย ในการประพฤติปฏิบัตินี้เขาสังเวชนะ สงสารมากพวกที่ประพฤติ ปฏิบัติ พวกที่ทรมาณคนนะน่าสงสารมาก เป็นอัครกิลมถานุโยค แต่ถ้าการประพฤติปฏิบัติแบบ ความสำคัญนี้ละ จะปฏิบัติที่ไหนนะ โอ้โฮ! สะควกสบาย สะควกสบาย

เพราะมีความเชื่อจากสังคมของครูบาอาจารย์ ถึงว่าพอสังคมเชื่อว่ามรรคผลนี้มีจริงก็เลย ต้องการปฏิบัติ ปฏิบัติโดยความสำคัญ สงบเย็นกันอย่างนี้ นั่งกันเฉยๆ นี่สงบเย็น นิพพานเป็นอยู่ที่นี้ แล้วก็สำคัญกัน สิ่งที่สำคัญ โลกเขาว่ากันนะบอกวาก็ดี ดีกว่าเขาจะไปทำความชั่ว ให้เขามา เรื่องศาสนา

สิ่งนี้มันพูดถึงว่าให้ศาสนาเราด้อยค่าไป ถ้าศาสนาบรรคผลมันต้องเป็นมรรคผลดี ในการ ประพฤติปฏิบัติอย่างนั้นก็ประพฤติเป็นพิธี ถ้าประพฤติปฏิบัติเป็นพิธีผลมันก็ได้เป็นพิธี ถ้าพิธีเขา ต้องยอมรับความจริงดี แต่นี่บอกว่าอะไรก็ไม่มี แต่ถ้าสงบเย็นแล้วเป็นนิพพาน สรุปว่าเป็น นิพพาน น้ำแข็งก็เป็นนิพพาน สัตว์ที่มันกินอาหารแล้วมันนอนแช่น้ำอยู่ก็เป็นนิพพาน เพราะมันก็ สงบเย็นของมัน

แต่ในสัจจะความจริงนะ สัตว์มันบรรลุมรรคไม่ได้ สัตว์ทำคุณงามความดีได้นะ สัตว์มันมี สายพันธุ์ของมัน มันจะรักษาเผ่าพันธุ์ของมัน มันจะดูแลลูกหลานของมัน มันก็ทำความดีของมัน มันปกป้องนะ หัวหน้าสัตว์ หัวหน้าฝูงมันจะปกป้องสัตว์ของมัน สัตว์มันยังมีคุณธรรมเลย สัตว์ มันยังมีคุณงามความดีของมันเลย

แต่นี้ของเราละ เราเป็นสัตว์มนุษย์ เราเป็นสัตว์ประเสริฐ ถ้าสัตว์ประเสริฐมันมีปัญหาณะ ปัญหาของเราเนี่ยเราจะแก้ไขกิเลสของเรา ถ้าจะแก้ไขกิเลสของเรา เราอย่าไปเชื่อสิ่งที่เขาหลอกลวง

กัน เราจะต้องเชื่อ ในกาลามสูตรไม่ให้เชื่อใครๆ ทั้งสิ้น ให้เชื่อการกระทำของเรา ให้เชื่อว่าจิตนี้มันสงบจริงไหม ให้เชื่อว่าปัญญามันเป็นปัญญาจริงหรือเปล่า มันเป็นโลกีย์ปัญญาหรือมันเป็นโลกุตตรปัญญา ถ้ามันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาใคร่ครวญอย่างนี้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้นละ แล้วเราก็ใคร่ครวญธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วจะเป็นผลของเราได้อย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน โลก คุณิเขาทำธุรกิจกันนะ ใครมีสินค้าใหม่มาเราก็ทำเลียนแบบได้ทั้งนั้นนะ เราไม่ต้องคิดอะไรเลย ใครมีอะไรมาเราก็อปปี้ไปหมด เราก็ทำธุรกิจของเราได้ นั่นมันเป็นเรื่องโลกๆ เพราะเรื่องโลกๆ มันเป็นการเลียนแบบกัน แต่ถ้าเป็นธรรมมันเลียนแบบไม่ได้หรอก เพราะเลียนแบบมามันไม่เป็นอย่างนั้นจริง มันไม่เป็นอย่างนั้นจริงมันก็เกิดตาย ผลของมันคือการเกิดและการตาย ตายไปแล้วรู้หมด สิ่งนี้ลมหายใจขาดรู้เลยว่าเราคิดหรือถูกเพราะอะไร เพราะมันคำปี่ในหัวใจ เวลามันขาดไปมันก็เป็นสภาวะแบบนั้น

แต่ถ้ามันเป็นความจริงละ ไม่มีใครนะ เวลามาร เวลาพระในสมัยพุทธกาลที่สำเร็จเป็นพระอรหันต์ตายลง มารพยายามค้นคว้าๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ไม่เจอหรอก เธอไม่ต้องหา” นี่มันเป็นความจริงอันนั้น ถ้ามันเป็นความจริงนะ ถ้ามันเป็นความจริง คุณิ ความหมักหมม ความหนักหน่วงของใจ ใจมันทุกข์ มันหมักหมม มันหนักถ่วงขนาดไหน แล้วถ้ามันไม่มีอะไรเลย ใจสะอาด ใจบริสุทธิ์ วิมุตติสุข คำว่า “สุข”

ขณะที่เราว่าสุขโดยขั้น สุขโดยเวทนา เราก็ยังว่าสุข เราก็ยังพอใจ จิตมันสงบเข้ามา โอ้โฮ! ละเอียดอ่อนมาก นี่นิพพานๆ...นิพพานโดยความสำคัญมันหมาย ถ้านิพพานจริงนะ มันขาดแล้วนะ มันจะไม่กลับมาอีกเลย มันจะคงที่ด้วยความสะอาดอยู่อย่างนั้น แล้วถ้าคงที่ด้วยความสะอาด ความสุขมันอยู่ที่ไหนละ วิมุตติสุขไง ถ้าวิมุตติสุขเกิดในหัวใจมันมีเหตุมีผล ถ้ามีเหตุมีผล ถ้าเราเชื่อมั่นในครูบาอาจารย์ของเรา เราเชื่อมั่นในครูบาอาจารย์ที่ท่านสั่งสอนนะ ต้องอย่างนั้น แล้วเราก็ทำอย่างนั้นไปจริงๆ

ถ้ามันผิดขึ้นมา มันไม่เป็นไป เห็นไหม มันผิดเพราะเราทำผิด เวลาประพฤติปฏิบัติกันทุกๆ อยู่ที่นี่ ทุกข์เพราะอะไร ทุกข์เพราะกิเลส ไม่ได้ทุกข์เพราะธรรมนะ ธรรมให้คุณประโยชน์ ธรรมนะ ธรรมสิ่งที่คุณคนปรารถนา ธรรมเป็นเครื่องชำระล้างกิเลส กิเลสกลัวอย่างเดียว กลัวธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้ากลัวธรรม

ธรรมคืออะไร?

ธรรมคือสติธรรม ปัญญาธรรม นี่สติ สมาธิ ปัญญามันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ฟาดฟันไปกับกิเลสสิ แล้วธรรมนี้มันมาจากไหน เพราะหัวใจเราเป็นกิเลสอยู่ ใจใหม่ พอหัวใจอย่างละเอียดกิเลสอยู่ อย่างหยาบเราทำลายมันแล้ว อย่างละเอียดมันก็หลอกล่อด้วยอย่างละเอียด แล้วสิ่งที่ทำขึ้นมา สติเราก็ต้องฝึกขึ้นมา เพราะอะไร เพราะมันเป็นกิเลสในหัวใจของเรา แล้วเวลามันเกิด มันเกิดที่ไหน สติ สมาธิ ปัญญามันเกิดจากไหน มันเกิดจากการไปท่องจำหรือ? นี่มันชื่อมัน แล้วมันเกิดจากเราแสวงหาจากภายนอกหรือ? มันก็ไม่ใช่ว่า

มันก็เกิดจากที่กิเลสมันอยู่นะ กิเลสมันอยู่ที่จิต กิเลสมันอยู่ที่ความรู้สึก เวลาสมาธิก็เกิดเกิดที่นั่น สติฝึกก็ฝึกที่นั่น เห็นไหม มันถึงต้องจิตแก่จิต ศีล สมาธิ ปัญญาเกิดจากจิตดวงนั้น มันก็แก่ใจจิตดวงนั้น ถ้าจิตดวงนั้น ทั้งครูบาอาจารย์ถึงเป็นฝ่ายชี้หน้า ครูบาอาจารย์ถึง “ต้องเป็นอย่างนั้น” สมบัติของครูบาอาจารย์ก็เป็นสมบัติของครูบาอาจารย์นะ เทศนาว่าการมาที่เราไปฟังกันมาแล้วก็ไปยึดมาเป็นอย่างนั้นๆ

มันเป็นสมบัติของท่าน ท่านสร้างบุญญาธิการของท่านมา แล้วปัญญาของท่านหมุนออกไปอย่างนั้น เราไปทำมา มันเหมือนกับบริษัทห้างร้านที่ใหญ่มาก แล้วเรามีแต่กระต๊อบแล้ว แล้วเราจะบริหารจัดการอย่างนั้นมันเป็นไปไม่ได้หรอก สิ่งของบริษัทห้างร้าน เขาเป็นบริษัทข้ามชาติ เขาบริหารจัดการของเขา องค์กรของเขาใหญ่มาก เขาบริหารจัดการ บุคคลากรเขาเยอะมากของเรามันมีแต่กระต๊อบ แล้วเราก็บริหารของเราอยู่คนเดียว แล้วเราว่าจะเป็นอย่างนั้น มันจะเป็นได้อย่างไร มันก็เป็นด้วยความสำคัญมันหมายเป็นความนึกคิดใจใหม่

นี่ก็เหมือนกัน สมบัติของครูบาอาจารย์ท่านสร้างของท่านมานะ แล้วของเรานี้เราก็ต้องสร้างของเราขึ้นมา กระต๊อบก็เหมาว่าเป็นกระต๊อบของเรา ถ้าเราสร้างขึ้นมา เดี่ยวมันก็เป็นตึก ๔ ชั้น ๕ ชั้นขึ้นมาก็ได้ ถ้ากิจการของเราเป็นไปได้นี้ก็เหมือนกัน ถ้าปัญญาเราเกิดขึ้นมามันเกิดปัญญาเกิดจากที่เรา เกิดจากหัวใจดวงนี้ เกิดจากการกระทำของเรา เกิดมาจากจิตที่มันฝึกฝน

ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นธรรม ธรรมชำระกิเลส ถ้ามันย้อนออกไปมันก็ออกไปวิปัสสนา นี้กายกับจิตแยกออกจากกันโดยธรรมชาติ วิปัสสนาบ่อยครั้งเข้ามันจะแยกออกจากกันไปเลย นี่ขณะมันเป็นอย่างนี้ มรรคผลนิพพานมันต้องมีเหตุมีผลสิ มันไม่ใช่บอกว่าสำคัญว่าวิมุตติๆ สำคัญ

จิตว่างๆ ก็ว่าวิมุตติแล้ว สงบเย็นก็เป็นวิมุตติ ก้อนน้ำแข็งก็เป็นวิมุตติ อากาศเย็นๆ ก็เป็นวิมุตติ หมดละ มันไม่เป็นหรือ มันเป็นไปไม่ได้หรือ มันเป็นมันเป็นที่หัวใจที่มันทุกข์ๆ นี้

ถ้าหัวใจมันทุกข์ มันต้องทุกข์ก่อนสิ แล้วมันทำลายความทุกข์ออกไปมันถึงจะเป็นวิมุตติ วิมุตติมันจะเป็นจากเรา เป็นจากการกระทำ การกระทำนี้มันบ่อยครั้งเข้า กายกับจิตแยกออกจากกันเป็นธรรมชาติ ย้อนกลับขึ้นไป นี่มหาสติมหาปัญญาเกิดนะ สิ่งที่เป็นปัญญามันก็เป็นปัญญา อย่างหยาบ ปัญญาอย่างกลาง ปัญญาอย่างละเอียด แล้วปัญญาอย่างละเอียดสุดมันยิ่งละเอียดเข้าไปใหญ่เลย แล้วการกระทำมันมีการกระทำอย่างไร

เพราะมันไม่มีใครรู้จริงกัน มันถึงว่าออกมาเป็นความสำคัญมันหมาย แล้วออกมาเป็น ศักยภาพนี่คนก็เชื่อถือ เชื่อถือ คุณิ พระอรหันต์ต้องสงบร่มเย็น พระอรหันต์ต้องเป็นพระพุทธรูป เลขยับไม่ได้เลย สันตกายในสมัยพุทธกาล สงบมาก จนหมู่คณะจนพระสงฆ์ไปพุดกับองค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าพระองค์นี้เป็นพระอรหันต์ พระพุทธเจ้าบอกไม่ใช่หรือ เขาเคย เกิดเป็นราชสีห์มา สิ่งนี้ที่ความสงบเสถียรนี้สงบอย่างนี้ เหมือนกัน นี่ก็เหมือนกัน ศึกษาธรรมของ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้น แล้วก็มันนวลๆ... อยู่นั้นนวล นั้นแหละมันพอกกิเลสไว้ในหัวใจเต็มหัวใจเลย

แต่ถ้าเป็นสัจจะความจริง เราชำระมันออกไปทีละขั้นทีละตอนของเรา ในเมื่อเป็นความจริงอย่างนั้น มันก็เป็นความจริง ลมมันพัดมามันก็มีความเย็น ลมมันพัดมาใบไม้มันต้องไหว ถ้า มันแสดงธรรมออกไปจากหัวใจมันก็ต้องมีอาการของมันออกไป ในการที่แสดงธรรมคือสิ่งที่มันเป็นสิ่งที่เป็นพายุบูแคม มันพัดออกไป มันจะพัดอะไร? มันก็พัดกิเลส มันจะทำให้โลกนี้จะชุ่มชื้น ขึ้นมา แล้วฝนจะตกฟ้าจะร้องไม่ได้หรือไง ฝนมันจะตกฟ้าจะร้องมันต้องได้สิ มันต้องเกิดขึ้นมา สภาวะแบบนั้น มันถึงจะเป็นมรรค มันถึงจะเป็นการแสดงธรรม มันถึงจะเป็นสัจจะความจริง สัจจะความจริงมันเกิดขึ้นมาอย่างนี้มันเป็นสัจจะความจริง ความจริงที่มันเกิดขึ้นมา

ไม่ใช่ว่านี่นวลๆ นวลๆ กันอย่างนั้นหรือ นี่มันนวลถ้ามันเป็นความจริงนะ ครูบาอาจารย์ที่นั่นมัน นวลท่านก็ต้องมีอาการอย่างนี้ ท่านก็ต้องใช้ปัญญาของท่าน ท่านต้องใช้ปัญญาใคร่ครวญในหัวใจ ของท่านไป เห็นไหม มันเป็นมหาสติ มหาปัญญา มันเข้าไปใคร่ครวญ

ในกามราคะ กามราคะนี้ต้องละอย่างไร สิ่งที่มันเป็นกามราคะที่ในหัวใจที่มันทำให้โลกนี้ ปั่นป่วนอย่างนี้มันเกิดมาได้อย่างไร จิตที่มันมีความทุกข์ความร้อนกันอยู่นี้ก็เพราะสิ่งสิ่งนี้ สิ่งนี้

เป็นโอมะ สิ่งที่เป็นกามราคะ สิ่งที่เป็นความฉันทะ สิ่งที่ยึดมั่นถือมั่นในหัวใจมันทำอย่างไร สิ่ง
มันทำ มันก็ต้องใช้ปัญญาของมันเป็นมหาสติ มหาปัญญา มันวิปัสสนาไปในกาย ในเวทนา ในจิต
ในธรรม

เวลาภายนอก ภายใน ภายในกาย อาการมันต่างกันอย่างไร สิ่งที่มีมันต่างกัน ต่างกันเพราะ
อะไร ต่างกันเพราะมีสติ เป็นมหาสติ ต่างกันเพราะเป็นปัญญา เป็นมหาปัญญา แล้วมหาปัญญาที่
มันเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาเพราะอะไร เพราะมันมีเชื้อ เพราะมันมีความสกปรก เพราะมันมีความ
โลภ ความโกรธ ความหลงในหัวใจ แล้วสิ่งที่จะชำระความโลภ ความโกรธ ความหลง มันเอาสิ่งที่
อ่อนแอไปทำลายมัน มันจะยอมรับได้อย่างไร สิ่งที่เกิดสมันละเอียด กิเลสมันจับมันซ่อน กิเลสสิ่ง
ที่มันนอนเนื่องมาในหัวใจ มันเป็นอนุสัยที่มันนอนเนื่องมากับใจมาไม่รู้ก็ภพก็ชาติ แล้วเราจะเอา
สิ่งที่อ่อนแออะไรไปต่อสู้กับมัน

ในการเข้มแข็งมันเป็นการเข้มแข็งต่อสู้กับกิเลส ไม่ใช่อดตกิลมถานุโยคหรือ สิ่งที่เป็น
อดตกิลมถานุโยคนะมันทำเกินกว่าเหตุ ใอันนี้กิเลสมันละเอียด กิเลสมันจับคอกอยู่แล้วเราไปทำลาย
มัน มันเป็นอดตกิลมถานุโยคก็ต้องนอนจมกับมันใช่ไหม ถ้านอนจมกับกิเลสสิ่งนั้นถึงว่าเป็น
คุณธรรมหรือ สิ่งที่นอนจมกับกิเลส สิ่งนี้ไม่ต้องทำอะไรเลย นอนตื่นขึ้นมาก็เป็นนิพพาน นอน
ตื่นขึ้นมาก็สงบเย็น เย็นลึกมันฟังนอนตื่นขึ้นมันเพิ่งเสพสุขมา มันก็เป็นความสุขของมันไป

แต่ถ้าเป็นสัจจะความจริง มันต้องมีการต่อสู้ มันต้องมีการพลิกแพลง มีการทำลายกัน ถ้า
มันทำลายขึ้นไปนี่กามราคะ สิ่งที่เป็นมหาสติมหาปัญญาทำลายกามราคะทั้งหมดเลย นี่มันขาด
อย่างไร มันขาดที่ใจขาดอย่างไร มันทำลายอย่างไร แล้วเศษส่วนมันทำลายอย่างไร จนมันว่างหมด
เห็นไหม ความว่างๆ ใครเป็นคนว่าว่าง คนว่าว่างคือตัววิชชา

พุทโธนั่นผ่องใส พุทโธนั่นสว่างไสว เพราะสว่างไสวมันคู่กับเศร้าหมองทั้งนั้นละ สิ่ง
ละเอียดอันนี้มันถึงต้องทำให้สิ่งที่เป็นปัญญาญาณ ที่ว่าปัญญาละเอียดๆ การกระทำมันไม่ใช่การ
กระทำแบบวิทยาศาสตร์ที่ว่าเราพูดกันอย่างนี้ต้องเป็นอย่างนั้น ใอันนั้นมันสูตรทฤษฎีนะ เชื้อโรค
เขายังต้องใช้กล้องส่องเลย แล้วปัญญาที่เข้าไปเห็นหัวใจ ปัญญาที่เข้าไปจับจิตมันมาจากไหน
ปัญญาที่เข้าไปจับจิต มันต้องปัญญาที่ละเอียดเข้าไปจับหัวใจ มันเข้าไปเห็นของมัน มันทำลายของ
มันนะ มันทำลาย มันทำลายอย่างไร

ถ้าคนไม่รู้มันจะพูดได้อย่างไร แล้วเป็นครูบาอาจารย์เขา แล้วลูกศิษย์ปฏิบัติขึ้นมา ถ้าลูกศิษย์ปฏิบัติได้ขึ้นมาแล้วเราจะไปตอบเขาได้อย่างไร นี่ศาสนทายาท หลวงปู่มั่นท่านพยายามฝึกฝน ท่านพยายามสร้างขึ้นมาให้องค์กรของกรรมฐาน ให้องค์กรของฝ่ายปฏิบัติให้มันเข้มแข็งขึ้นมา เข้มแข็งขึ้นมาเพื่ออนุชนรุ่นหลังเป็นรุ่นๆ มา สิ่งที่เป็นรุ่นๆ มาเพื่อให้ศาสนาเข้มแข็ง

แล้วเราเกิดขึ้นมาท่ามกลาง เราเกิดมาท่ามกลางผู้รู้จริง ผู้รู้จริงบอกเรื่องความจริงกับเรา คนที่บอกเรื่องความจริง มันก็เหมือนกับหมอเขาจะรักษาเรา เขาต้องผ่าตัด เขาต้องเย็บ เขาต้องฉีดยา แล้วมันเจ็บไหม? เจ็บ แต่มันจะหาย แต่เราไปเจอคนโอ้โหลมปฏิโหลม มีแต่เอาอกเอาใจกันแล้วมันจะหายได้อย่างไรละ ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ทั้งคิด ทั้งเย็บ ทั้งผ่า ผ่าอะไร? ผ่ากิเลส ทำให้มันตื่นตัวขึ้นมา ให้หัวใจนี้มันเข้มแข็งขึ้นมา ให้หัวใจมันต่อสู้กับมัน เห็นไหม ต่อสู้กับตัวเองนะ ต่อสู้เป็นประโยชน์กับตัวเรานะ ครูบาอาจารย์ท่านเป็นคนส่งเสริมแล้วเราจะต้องต่อสู้ เราจะต้องทำลายขึ้นมา ให้มันเป็นความจริง อย่าให้มันเป็นความสำคัญ

สิ่งที่เป็นความสำคัญ แล้ววงการพระสำคัญกันอย่างนั้น สำคัญเพราะสำคัญแล้วคนเชื่อถือสำคัญแล้วแสดงตน แสดงออกไปอย่างนั้นเพื่อลากสักการะ สิ่งนั้นมันเป็นความเศร้าหมองของศีลของเรา เราจะไม่ทำกันอย่างนั้น เราจะซื้อสัตย์กับธรรมวินัย “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” จะเคารพธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าสิ่งที่เป็นอปฏิบัติ สิ่งที่เป็นขัดกับสัจจะความจริงจะไม่แสดงออกไป สิ่ง que แสดงออกไปเพื่อศาสนา เพื่อหัวใจของเรานะ เพื่อหัวใจของสัตว์โลก

สิ่งที่สัตว์โลกเพราะอะไร เพราะสัตว์ตะเป็นผู้ซ่อง ถ้าใจเป็นผู้ซ่อง สิ่งนี้มันจะมีในหัวใจไหม เราต้องพยายามชำระชะล้างของเรา นี่ย้อนกลับเข้ามาถ้าจิตมันละเอียดอ่อนขนาดนั้นนะ มันเป็นอรหัตตมรรค สิ่งที่เป็นอรหัตตมรรคมันจะย้อนกลับเข้ามาจับตัวอวิชา ตัวอวิชาถ้าเป็นสัจจะความจริง ตัวอวิชาละเอียดอ่อนมาก ตัวอวิชาจะเข้าไปหามันได้ยากมากเลย สิ่งที่ยากมากเพราะมันอยู่ท่ามกลางการแวดล้อมของความโลภ ความโกรธ ความหลง แล้วเราทำลายความโลภ ความโกรธ ความหลงก่อน แล้วเราก่อยย้อนกลับไปเข้าไปหาตัวพลังงาน

เห็นไหม ตัวขับเคลื่อนคือความโลภ ความโลภ ความหลง ใจตัวพลังงานมันก็ขับเคลื่อนของมันถ้ามันขับเคลื่อนโดยละเอียด เพราะมันเกิดบนพรหม แต่ด้วยเครื่องมือที่ละเอียดมากสิ่งที่เป็นศีล สมาธิ ปัญญาที่ละเอียดขึ้นไป ปัญญาอันละเอียดมันจะเป็นปัญญาญาณ ปัญญาญาณมันจะ

ซึมซับเข้าไปในหัวใจตัวนั้น นี่ภาวสวะตัวภพเวลาเป็นโศดาบัน สกิทาคามี ขึ้นมา มันจะรู้แล้วมันจะปล่อยวางเข้ามาเป็นตัวที่รับรู้ ตัวที่ปล่อยวาง ตัวที่เข้าใจ ถึงที่สุดแล้ว ผู้ที่มีอิทธิพลสูงสุดคือตัวจิต

ตัวจิตด้วยเป็นตัวพญามาร นี่ทำลายเขามาทั้งหมดเลย แล้วจะไม่ยอมทำลายตัวเอง ส่วนใหญ่แล้วจะไม่ยอมทำลายตัวเอง แต่เพราะเรามีครูบาอาจารย์เทศนาว่าการมาไว้เป็นเครื่องดำเนิน นี่ต้องทำลายผู้มีอิทธิพลสูงสุดคือตัวภพ คือตัวใจ คือตัวความว่างอันนี้ แล้วใครเป็นคนรู้ว่าว่าง ความว่างๆ ที่อ้างว่าว่าง ใครรู้ว่าว่าง ใจตัวว่างๆ นั้นละตัวภพ ตัวที่รู้ว่าว่าง จับตัวนั้นได้แล้ว วิปัสสนาด้วยปัญญาญาณอันละเอียด ถึงที่สุดแล้วทำลายตัวกิเลสตัวนี้สิ้นไปจากใจ นี่วิมุตติ วิมุตติ หลุดพ้นสิ้นกระบวนการของการประพฤติปฏิบัติ ให้มันเป็นสัจจะความจริง อย่าสำคัญตน โลกเขาสำคัญกัน

เราวางการปฏิบัติเราต้องทำจริงๆ แล้วมีครูมีอาจารย์ทำถึงที่สุดแล้วมันจะเป็นผลของใจดวงของเรา สิ่งนี้จะประโยชน์กับผู้ที่ใจถึงธรรม ใจถึงธรรมไป “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” จะซึ่งในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ธรรมอันนี้มันทำได้ เพราะความรู้สึทของใจที่มันโดนเศร้าหมอง ที่มันโดนข่มจีด้วยกิเลสที่เราทำได้ ถ้าทำไม่ได้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ให้ทำ นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการให้ทำมาขนาดนี้ เราเชื่อมั่นขนาดนี้ ชีวิตเราถึงมีคุณค่า เอวัง